Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1550 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 15 ՄԱՐՏ 1904 — 28 ՄԱՐՏ 1904 Ն. Տ.

ՎՕ ՓԱՐԱ

ՏՂԻ ՆԻ ՏՆՕՐԻՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԻՎԼԻԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊ ԱԼԻ ՃԱՏՏԻՒԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎՕ ՓԱՐԱ

رمنیجه سورهانتاق غزته‌سی صاحب امتیازی د. جیولك

باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԹԵ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐԵՒԱԼՔՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղր. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ ղր. 100
6 » « » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ
10 ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ՅԱՆՈՒՅՑԻՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 պ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՕՐԱՑՈՑՑ ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

1904

ՀԻՆ ՏՈՄԱՐ—ՄԱՐՏ 15 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ՀԶ. օր Մեծ Պահոց։ Հրէից Ապիպ, որ է գարնանամուտ ի ժամ 7 ր. 38։

ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ—ՄԱՐՏ 28

ՏԱՃԿԱԿԱՆ.—1322 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 10

ԿԷՍ ՕՐ. — Ծրք. 5.51 Եւր. 5.34

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1891 Մարտ 15ին կը մեռնի Աստուածատուր Միսաքեան, Ներսիսեան գրոցէն, 80 տարեկան հասակին մէջ։

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԴՐԱՄԸ ԵՒ ՄԵՐ ԶԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Չեմ գիտեր թէ ինչ է պատճառը, բայց վերջերս սա սուղ է թէ այս օրերս վեղարաւոր կամ անվեղար, քահանայ եւ քահանայացած վերջապէս ամէն մարդ, մէկ մէկ քիչ քարոզիչ դարձած է մեր գլխուն։

Ոմանք ի պաշտօնէ կամ կոչմամբ արդէն այդ բանին յատկացուած են, եւ կրնան վստահիլ իրենց բեղուն մտքին յորդանաս առատութեան վրայ, որ բաւական համարիլ եկեղեցւոյ բեմը եւ լրագրական բեմնէն խօսիլ ժողովրդեան. բայց չեմ հասկնար, առանց որ եւ է բանաւոր պատճառի, ինքզինքին վերարտօրոշ եւ գեղեցիկ քահանայի մը պարզամիտ հաւատքով օժտուած մարդոց փութկոտութիւնը, որոնք կեանքի անհասութեան գիտակցութենէն զուրկ, մեզի առաջնորդելու ինքնակոչ դերը կը սահմանեն այնքան ալանդակօրէն։

Ասոնք միտքի հատուած մը ունին, սէր, զգացում, անշահախնդրութիւն, զոհողութիւն, զրկանք, եւն. կը քարոզեն. սափոկ կեանքը, այն որ ամէն օր կ'ապրինք, մէկ կողմ ձգել կը յանձնարարեն, ուրիշ ըղձալի կեանք մը, քրիստոնեայի կեանքին հետապատակը կը գծեն մեր աչքերուն առջեւ... վասն զի մեծ պահք է։ Անկէ անդին անոնք ոչ հատուքը ունին այդ սուրբ եւ իսկ կեանքին զոր քառասուն օր քարոզեցին, եւ ոչ ալ կենցաղին այն ըմբռնումը որով քրիստոնէի կեանքին անհասութիւնը կը սահմանին։

Բայց օրվհետեւ Մեծ Պահք է, իրենց ներելի կը համարեն բոլոր այդ քարոզութիւնները, որոնք եւ ոչ մէկ կերպով կրնան հաշտուիլ ժամանակին ըմբռնումներուն եւ մարդկային ընկերութեան կազմակերպութեան ընդունուած կարգերուն եւ ձեւերուն հետ։

Դրամին դէմ խօսքով եւ գրչով կանոնաւոր խաչակրութիւն մը կը մղեն, ազնուութեան եւ փափուկ զգացմանց վերնագաւառները սլանալու մղելով զմեզ։ Ասիկա ինքնին հակասութիւն մըն է, չէ թէ իրենց կեանքին ամբողջութիւնը, այլ նաեւ մեր ամէնուս հնի ի հեւ աչխատութեանը եւ տնկանքին հետ։ Մարդ մը չկայ որ ըմբռնէ կեանքին անուղղութիւնները դրամին չգոյութեան մէջ, մինչ ընդհակառակն պատանիներ եւ աղջիկներ իսկ իրենց կեանական լանջքին մէջ խրտուղ առաջին ըղձանքներուն եւ փափաքներուն հետ կը հասկնան եւ կը ղգան դրամին անհրաժեշտութիւնները կեանքին մէջ։

Միամտութեանց ամէնէն ալանդատկը եւ գաղափարներուն ամէնէն միջնադարեանն է չափել աչխարհը միայն մեր զգացմանց դատաստանով, երբ անդին միւքը եւ արամաբանութիւնը հակառակը կը պնդեն։

Սիրտը իր խարկանքները եւ իր պատրանքները ունի։ Ամէնէն սուրբ եւ անխառն զգացումը ֆիլիքական պէտքերու առջեւ չատ անգամ փուռն ա. նօթ մըն է որ հպումի մը կը սպասէ խորտակելու համար։

Ձենք գիտեր թէ ո՞վ է միամիտը, այն որ բարեկեցութեան մէջ համերաչխութեան կը հաւատայ, թէ այն որ առանց դրամի հանդարտութիւն եւ հանգիստ կը փնտռէ։

Մարդ ո՛րքան մարդկային ընկերակցութեան կազմութեանը անուչադիր ըլլալու է, տեսած ու զգացած չըլլալու համար այն երկու մեծագոյն փորձութիւնները որոնք անթափուրն եւ աղքատութիւն կը կոչուին, եւ չատ անգամ կարող են ոչխարհս ամէնէն պարկեշտ մարդը գող մը, չարագործ մը ընելու։

Աղքատութիւնը կեանքին դառնութիւնն է, իսկ հարստութիւնը ուժ մը թէ՛ նիւթական եւ թէ՛ բարոյական, եւ զօրավիգ մը, որ կը պատրաստէ յարաբերական երջանկութիւն մը անհատներու համար։

Հետեւաբար՝ մարդ ամէն բանէ առաջ պարտաւոր է հակելու իր նիւթական չաներուն վրայ որոնք իր բարոյական կեանքին վրայ ալ այնքան ազդեցութիւն ունին, եւ պէտք չէ որ զոհուին անխորհուրդ ու անիմաստ հաճոյքներու ու գաղափարներու համար։

Այն որ «իր բոլոր հարստութիւնը վրայ կեւսայ օրպէս զի չշոշափէ ծաղիկ մը իր թարմութեան մէջ եւ հոտառէ վարդ մը իր անխառն կախոնին վրայ», տարբերութիւն մը չունի անկէ որ երջանկութիւնը կը փնտռէ ախտաւոր կնոջ մը լպիրշ գգուանքներուն մէջ առանց տակ ծածկուած են զազիր և գարչելի հիւանդութեան մը միկրոպները։ Այդ ծաղիկը իր բոյրէն և հրապոյրէն ալիշ կը թողու իր նախն, իր թերթիկները հետզհետէ աւելի չոր, աւելի կծկուած, եւ աւելի գունատ, կը թափի եւ կը փոխի տարրալուծման մը բոլոր գարչելի պատկերացումովը։ Մնացեալը տափակ իրականութիւնն է, որուն մէջ դարձեալ հաչիւն է որ կը տիրապետէ քան թէ զգացումը։

Չհաբենք ինքզինքիս, կեանքի անտեսութեան այդ մոլոր ալդիներուն մէջ թափառելով։ Մարդը եւ ընտանիքը, հասարակութիւնը և անոնց իսկ մարդկութիւնը լոկ զգացմամբ չեն կրնար ապրիլ, դրամը խարխափ մըն է և միամտամոլն պատրանդան մը որ մարդը կը բարձրացնէ։ Ուսում, ընկերական դիրք, կեանքի վայելքներ եւ դիւրութիւններ, ամէնքն ալ յաճախ դրամով կը կազմուին, և քանի որ մարդուն կեանքն իսկ այդ տարրերով կազմուած է, ինչպես կարելի է ամէն բան թողուլ զգացումներուն և մտանալ հաշիւները և պատասխանատուութիւնները, որոնք կրնան անհնար ըլլալ մարդուս զգացումներուն եւ սիրային հետ, բայց վերջապէս կան եւ կը մնան մանաւանդ պէս այս կէսը՝ անոնց ուշադրութեան աւելի պէտք է ներկայացնել որոնք մարդկային կիրքին, զգացմանց, վերհուութեան և հոգւոյ վսեմութեան դիմակ անցընելով կ'ուզեն որ մարդիկ ամաւանանալու ճաշեն անան միայն և միայն իրենց զգացմանց, պարզմտութիւնն ունենալով թէ հոն ուր սիրտերու մրցում կայ, հոն կայ նաեւ համերաչխութիւն, երջանկութիւն, և անդուլ նաեւ մանանայ(?)։

Բայց ինչ դառն իրականութիւն։

Առանց հաչիւ, անխորհուրդ սէրերու, պատանեկութեանց եւ ընկերական դիրքի արհամարհանքով կնքուած մանուանութեանց տակ ինչ դժբախտութիւններ ու ինչ տառապանքներ կան ծածկուած, որոնց դէմ իրարու հետ միանալու վճռութեան հանդող ինչ սէրեր եւ զգացումներ փչրուած են։

Հարկն պէտք այնպիսի զարհուրելի պահանջ մըն է որուն առջեւ ամէնէն վճռ զգացումն ալ կանգ կ'առնէ, պահ մը և տեղի կուտայ։ Եւ իրաւ ալ հասկանալ այն հոգեւոր խրատներուն և դաւառ քարոզութեանց, մարմինը վերջապէս այս հողեղէն մակերեւոյթին վրայ, միշտ իր աննահանջ պէտքերով կրնայ խեղդել ամէն զգացում —ինչ որ ալ ըլլայ անոր աղբիւրը—երբ իր պահանջքները կ'անտեսուին։

Այս տեսակէտով ամուսնութիւնները իրր երկու տարաստ քաղաքացիներու միջեւ կնքուած դաչինքներ, աւելի հաչիւի գործեր են քան թէ լոկ սիրոյ եւ զգացման։

Միմիայն մեր զգացումներուն թողալ ընթացութիւնը՝ կենակիցի մը, որուն հետ յաւիտենական կապով մը կը կապուինք, ժամանակին եւ դարուն ըմբռնումներուն եւ պահանջքներուն հետ հաշտուող սկզբունք մը չէ։

Ամուսնութիւնը՝ չհաղիատական միջոց մը ընելը դատապարտելի է. բայց նոյնքան եւս մեղադրելի՝ զոյն կիրքով ծանօթ կը թուի... Գ. կարապետեանը՝ ըսի, փաստաթան, Իզմիրէն եկած, եւ իրաւ ներկայացուցի... գոհ եմ, լսած էի իր համբաւը՝ չարունակեց Եղիկեան... նոյն իսկ երէկ գիշեր մեր առնը ձեր խօսքը կ'ըլլար... ա՛ւ էր, չեմ յիշեր... անուչադ առանց անգամ մը մեզի այցելելու չէք մնիններ Գոլէն, չէ՞... կինս մանաւանդ չատ գոհ պիտի մնայ... Գ. Եդուարդը ձեզ կրնայ առաջնորդել... ու ներողութիւն խնդրելով հեռացաւ՝ քանի մը գովեստ ալ ինծի տալէ վերչ։

—Մ՚տքը...

—Ետքը սա եղաւ որ Իզմիրցին ամէն օր գլուխս կերաւ, և վերջապէս գիս սպիտց որ տանիմ ձեռքս ընդ Եղիկեաններուն ճանկը ձգեմ զինքը... անկէ ի վեր ձեռքէս առնուածի պէս բան մըն է... ա՛ւր որ երթան հոն կը տանին, ամէն տեղ կը մոցնեն... կարճ խօսքով, փառաւոր մը կը սպասեն... եթէ ասանկ երթայ, չատ չանցած մարդը մոխիրի վրայ է...

—Կարծեմ տասերկուերորդը է սրիկա, չէ՞ ըսաւ Գէորգ։

—Ո՛չ տասներչորսերորդը... ձեռքովս դրածի պէս գիտեմ։

—Կը սխալի՛ս։

—Չէ՛ ճանըմ... վատահ եմ անոր համա՛ր մանաւանդ որ երբ նոզոտացին ունեցածը չունեցածը չուրին տաւաւ՝ տասերեք թիւը իրաւ ձախորդ թիւ է ըսինք... տասերեքերորդն էր ինք, և ապահովաբար ամէնէն աւելի ճչտուտողը եղաւ... էն առաչինը Մեծմօրուս եաեն էր... հիմայ բնկեր դարձուցած են, եւ իբր իրենց անանուն ընկերուհեան հիմնագիրը կը պատուեն զինքը... այս գիշեր ան ալ գէշ ձիրօ չէ դարձուցեր...

—Նոզոտացին ինչ եղաւ։

—Ի՛նչ պիտի ըլլայ... մոխիրի վրայ է... գետի ճամբով եկածը ծովը կը թափի կ'ըսեն... իր ունեցածն ալ ամբողջովին վաչխատութեան արդիւնք էր... կեղեքումներով, լացերով ու կործանումներով ձեռք բերուած հարստութիւն մը որ սակայն իւղի պէս սահեցաւ, գրե է առանց աղմուկի։

—Որչա՜փ քչեց։

—Հազիւ չորս ամիս... վերջին ամսուն ալ գրեթէ ճապաս...

—Ինչո՞ւ։

—Մարդուն դրամը ատնկ հազիւ եւ կը գնայ աղբիւրին չորցած ըլլալը։ և կնոջը կը պատուիրէ որ կերպով մը վերչ տայ խնդրին... կինը, աւելի ծակաչէք, կը յուսայ քիչ մը ատեն ալ, բայց օր մը եղիկեան՝ նոզոտացիին ներկայութեան ազատը կռիւ մը կը սկսի, մարդը ճամբու դնելու պէս վարմունք մը ցոյց տալով... եւ խղճին քաղը՝ անգամ մըն ալ տուն ներկայացնելու համարձակութիւնը չի թողար... չատ ուշ միայն կը հասկնայ խարուած ըլլալը, բայց ինչ օգուտ... դրամները երթալէն վերչ մտմտալ միայն կը մնար...

—Ահանա՛կը...

—Չ՚կ, ո՛չ այնչափ աւանակ։

—Կ'ըսե՞ս...

—Մարդը գոնէ վրէժը առնելու համակ մը գաներ է, և չիտակը գէշ աւանակ ալ չէ։

—Մ՚տ էր ծանեցած որպէ։

—Այո՛, պատուական արա մը, հասատացէք... խնդալն պիտի լաք։

—Անչուշտ բացի Բժշկեանէն՝ որ ջորիի մը պէս խակալ սկսած է, ըսաւ Վաղինակ։

Իրաւ ալ Բժշկեան կը խակար՝ իր խոզի ուռած գլուխը կարծրքը ծածկող ճակտին փողկապին մէջ թաղած։

—Զգիցէ՛ք, ըսաւ Եդուարդ, ձգեցէք թող քիչ մը քունը առնէ... արդէն իսկ հոգին քաշած եմ, և տակաւին մինչեւ լոյս հազար տեղ ունիմ տանելիք։

—Մ՚վ է ճանըմ այս տղան, հարցուց Մագաստ։

—Ընտանիքը չես ճանչնար... տասը տարի մը կայ՝ Բարիզ գացած էր բժշկութիւն սորվելու, բայց ամբողջ երկու տարի զուր տեղը ուչացնէ վերչ տիպուած էր վազ անցնիլ...

—Մ՚րբ վերադարձած է։

—Հազիւ երկու ամիս առաջ... հոս հարստատ ազգականի մը ունէր որ մեռաւ վերցուս... տատր վրայ Պոլիս դարձաւ եւ պատրաստ գտած դրամը ուտելով կ'անցընէ ժամանակը։

—Թօհ՜ֆ բան, ըսաւ Մագաստ, օւրեմն ի՞նչ ըրեր է Բարիզի մէջ... տասը տարի կենա՛ւ, եւ այս ատտիճան աւանակ դառնա՛... չիտակը խելքս չի կարեր... եթէ Բարիզի ախտաներէն մէկուն մէջ ալ ինացած ըլլար, պէտք է քիչ մը աւելի խելքով վերադառնար...

—Ասիկա՝ հատեղ գիտցածն ալ մոռցեր է հոն, չարունակեց Եդուարդ... չէ՞ս տեսներ, չէ՞ք չնորհք խօսք մը անգամ չի կրնար կոր բնել... Մ՚օնմատիրի ծաղիկ մը, մէկը անոնցմէ՝ որոնք պատրաստ դրամ ուտելու, պարապ ժամանակ անցընելու և օր օրի անհատն դառնալու եղանակը միայն կը սորվին Բարիզի մէջ... կեդէք տրթնցնեմ, եւ քիչ մը բան երգել տանք...

Եդուարդ գաւաթի մը չամբանեա առաւ որպէս զի Բժշկեանի երեսին սրսկէ, բայց Սօֆի արգիլեց։

—Մի՛ ըներ բաւ, հիմայ նորէն խիթը կը բռնէ... ձգէ խեղճ քնանայ... գուն սա նոզոտացիիդ խօսքը չարուենակէ։

—Հա՛, ա՛ւր ձգեցինք...

—Կ'ըսէիր թէ վարժատուհեան ազատ եղանակ մը գտած է...

—Այո՛, միտքս եկաւ... պէճկի պատմութիւն մը որ այս ձմեռս տան ամբողջ ձանձ այթի պատրը կրնայ հատցընել։

(Շարունակելի)

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Դրամի Քօղին Տակ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ—ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Բ.

—Ո՛չ ուղղակէս... կիրակի մը ժառանգն էինք, հոն նոյն ինքն Եղիկեանը եկաւ ծանօթութիւն հաստատեց... բայց տնկէ առաջ լսած էր եւ հանուատ ինկած... առաջին անգամ Իզմիրցին տեսաւ Տիկին Եղիկեանը... ի՞նչ աղուոր կին, օ՛վ է՝ հարցուց ինծի... պատասխանելու ժամանակ չունեցայ, որովհետեւ Եղիկեան գլխուս վրայ ցըցուած էր արդէն... ինչպէ՛ս էք, Գ. Եդուարդ, ըսաւ ինծի, էֆէնդին տեղ մը տեսած ըլլալու եմ, իր դէմքը չատ ծանօթ կը թուի... Գ. կարապետեանը՝ ըսի, փաստաթան, Իզմիրէն եկած, եւ իրաւու ներկայացուցի... գոհ եմ, լսած էի իր համբաւը՝ չարունակեց Եղիկեան... նոյն իսկ երէկ գիշեր մեր առնը ձեր խօսքը կ'ըլլար... ա՛ւ էր, չեմ յիշեր... անուչադ առանց անգամ մը մեզի այցելելու չէք մնիններ Գոլէն, չէ՞... կինս մանաւանդ չատ գոհ պիտի մնայ... Գ. Եդուարդը ձեզ կրնայ առաջնորդել... ու ներողութիւն խնդրելով հեռացաւ՝ քանի մը գովեստ ալ ինծի տալէ վերչ։

—Մ՚տքը...

—Ետքը սա եղաւ որ Իզմիրցին ամէն օր գլուխս կերաւ, և վերջապէս գիս սպիտց որ տանիմ ձեռքս ընդ Եղիկեաններուն ճանկը ձգեմ զինքը... անկէ ի վեր ձեռքէս առնուածի պէս բան մըն է... ա՛ւր որ երթան հոն կը տանին, ամէն տեղ կը մոցնեն... կարճ խօսքով, փառաւոր մը կը սպասեն... եթէ ասանկ երթայ, չատ չանցած մարդը մոխիրի վրայ է...

—Կարծեմ տասերկուերորդը է սրիկա, չէ՞ ըսաւ Գէորգ։

—Ո՛չ տասներչորսերորդը... ձեռքովս դրածի պէս գիտեմ։

—Կը սխալի՛ս։

—Չէ՛ ճանըմ... վատահ եմ անոր համա՛ր մանաւանդ որ երբ նոզոտացին ունեցածը չունեցածը չուրին տաւաւ՝ տասերեք թիւը իրաւ ձախորդ թիւ է ըսինք... տասերեքերորդն էր ինք, և ապահովաբար ամէնէն աւելի ճչտուտողը եղաւ... էն առաչինը Մեծմօրուս եաեն էր... հիմայ ընկեր դարձուցած են, եւ իբր իրենց անանուն ընկերուհեան հիմնագիրը կը պատուեն զինքը... այս գիշեր ան ալ գէշ ձիրօ չէ դարձուցեր...

—Նոզոտացին ինչ եղաւ։

—Ի՛նչ պիտի ըլլայ... մոխիրի վրայ է... գետի ճամբով եկածը ծովը կը թափի կ'ըսեն... իր ունեցածն ալ ամբողջովին վաչխատութեան արդիւնք էր... կեղեքումներով, լացերով ու կործանումներով ձեռք բերուած հարստութիւն մը որ սակայն իւղի պէս սահեցաւ, գրե է առանց աղմուկի։

—Որչա՜փ քչեց։

—Հազիւ չորս ամիս... վերջին ամսուն ալ գրեթէ ճապաս...

—Ինչո՞ւ։

—Մարդուն դրամը ատնկ հազիւ եւ կը գնայ աղբիւրին չորցած ըլլալը։ և կնոջը կը պատուիրէ որ կերպով մը վերչ տայ խնդրին... կինը, աւելի ծակաչէք, կը յուսայ քիչ մը ատեն ալ, բայց օր մը եղիկեան՝ նոզոտացիին ներկայութեան ազատը կռիւ մը կը սկսի, մարդը ճամբու դնելու պէս վարմունք մը ցոյց տալով... եւ խղճին քաղը՝ անգամ մըն ալ տուն ներկայացնելու համարձակութիւնը չի թողար... չատ ուշ միայն կը հասկնայ խարուած ըլլալը, բայց ինչ օգուտ... դրամները երթալէն վերչ մտմտալ միայն կը մնար...

—Ահանա՛կը...

—Չ՚կ, ո՛չ այնչափ աւանակ։

—Կ'ըսե՞ս...

—Մարդը գոնէ վրէժը առնելու համակ մը գաներ է, և չիտակը գէշ աւանակ ալ չէ։

—Մ՚տ էր ծանեցած որպէ։

—Այո՛, պատուական արա մը, հասատացէք... խնդալն պիտի լաք։

—Անչուշտ բացի Բժշկեանէն՝ որ ջորիի մը պէս խակալ սկսած է, ըսաւ Վաղինակ։

Իրաւ ալ Բժշկեան կը խակար՝ իր խոզի ուռած գլուխը կարծրքը ծածկող ճակտին փողկապին մէջ թաղած։

—Զգիցէ՛ք, ըսաւ Եդուարդ, ձգեցէք թող քիչ մը քունը առնէ... արդէն իսկ հոգին քաշած եմ, և տակաւին մինչեւ լոյս հազար տեղ ունիմ տանելիք։

—Մ՚վ է ճանըմ այս տղան, հարցուց Մագաստ։

—Ընտանիքը չես ճանչնար... տասը տարի մը կայ՝ Բարիզ գացած էր բժշկութիւն սորվելու, բայց ամբողջ երկու տարի զուր տեղը ուչացնէ վերչ տիպուած էր վազ անցնիլ...

—Մ՚րբ վերադարձած է։

—Հազիւ երկու ամիս առաջ... հոս հարստատ ազգականի մը ունէր որ մեռաւ վերցուս... տատր վրայ Պոլիս դարձաւ եւ պատրաստ գտած դրամը ուտելով կ'անցընէ ժամանակը։

—Թօհ՜ֆ բան, ըսաւ Մագաստ, օւրեմն ի՞նչ ըրեր է Բարիզի մէջ... տասը տարի կենա՛ւ, եւ այս ատտիճան աւանակ դառնա՛... չիտակը խելքս չի կարեր... եթէ Բարիզի ախտաներէն մէկուն մէջ ալ ինացած ըլլար, պէտք է քիչ մը աւելի խելքով վերադառնար...

—Ասիկա՝ հատեղ գիտցածն ալ մոռցեր է հոն, չարունակեց Եդուարդ... չէ՞ս տեսներ, չէ՞ք չնորհք խօսք մը անգամ չի կրնար կոր բնել... Մ՚օնմատիրի ծաղիկ մը, մէկը անոնցմէ՝ որոնք պատրաստ դրամ ուտելու, պարապ ժամանակ անցընելու և օր օրի անհատն դառնալու եղանակը միայն կը սորվին Բարիզի մէջ... կեդէք տրթնցնեմ, եւ քիչ մը բան երգել տանք...

Եդուարդ գաւաթի մը չամբանեա առաւ որպէս զի Բժշկեանի երեսին սրսկէ, բայց Սօֆի արգիլեց։

—Մի՛ ըներ բաւ, հիմայ նորէն խիթը կը բռնէ... ձգէ խեղճ քնանայ... գուն սա նոզոտացիիդ խօսքը չարուենակէ։

—Հա՛, ա՛ւր ձգեցինք...

—Կ'ըսէիր թէ վարժատուհեան ազատ եղանակ մը գտած է...

—Այո՛, միտքս եկաւ... պէճկի պատմութիւն մը որ այս ձմեռս տան ամբողջ ձանձ այթի պատրը կրնայ հատցընել։

(Շարունակելի)

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՎԱՁԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական առեւտրական սենեակին նախագահ Գ. Լանէթ միւռօ նոյն սենեակին փետր. 27 նստաթղթին մէջ մասնաւոր ուսումնասիրութեան առարկայ ըրած է կարի մեքենաներն եւ անոնց վաճառականութիւնը։ Այդ չափազանց ուսումնասիրութենէն յառալ կը բերենք հետեւեալ կարեւոր գաղտնիները, որոնք հետաքրքրութեամբ և օգտակար պիտի կարդացուին, նկատի առնելով այն կարեւոր դերը զոր կարի մեքենաները սկսած են ունենալ մեր ընտանիքներուն մէջ —

Կարի մեքենան որ այնքան մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ և անհրաժեշտ կարասի մը դարձած է ամէն տուներու մէջ, Ֆրանսական գիւտ մըն է։ Թիմօնիէ անուն Ֆրանսացի մըն էր որ 1830ին չինեց առաջին կարի մեքենան։ Ասիկայ թէեւ անկատար բան մըն էր, բայց բաւական լաւ կը բանէր։ Միւս կողմէ դիտել կը տրուի թէ բոլոր ճարտարագործ երկիրները իրենց մէկ ազգակցին կը վերագրեն կարի մեքենային գիւտը, եւ արձաններ կը կանգնեն անոր անունին։

Մէկ քանի հնարիներ, մեծ մասամբ Ամերիկացի, հետզհետէ կատարելագործեցին այս մեքենան, եւ հետաքրքրական է որ ամիկայ աւելի կը կատարելագործուի օտար երկիրներու մէջ, քան բուն իսկ իր հնարուած երկրին, Ֆրանսայի մէջ։ Կը յիշենք մինչեւ հիմայ թէ 1867ի մէջ ցոյցերը երբ կարի մեքենային ճարտարագործութիւնը այնքան ծաղկած էր Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ, Ֆրանսայի մէջ այդ ճարտարագործութիւնը դեռ նորածին վիճակի մը մէջ էր։ կարի մեքենային դէմ նախապատչարմ մը կար, և վաճառականները մանաւանդապէս հարկ կը համարէին չնչին թէ ձեռքով կարուած հագուստ կը ծախէին։ Ընտանիքներու մէջ ալ այն սխալ կարծիքը կար թէ ոտքով մեքենան վճռակար է առողջութեան, եւ այս սխալ կարծիքը տակաւին գոյութիւն ունի Գոլոյ մէջ, ուր ընտանիքները ձեռքով գործող մեքենաներ կը գործածեն միայն։

Կարի մեքենային վրայ մէկ քանի պատմական ծանօթութիւններ տալ չնհկան է անչուշտ։—

1825ին միջոցները, Թիմօնիէ, որուն անունը յիչեցինք վերը, մեծ եռանդով կ'աչխատէր կարի մեքենայ մը գնարտելու։ 1831ին Բարիզի մէջ արդէն ունէր գործանոց մը ուր 80 մեքենաներ կային։ Օրին մէկը սակայն այդ գործատնոցին աչխատաւորները քանդեցին այս մեքենաները, զոր իրենց չահուն վտանգաւոր կը նկատէին։

Կարի մեքենային մէջ բարեփոխումներ մտցնողներն եղած են Ուոլտըր Հընդ (1884), յետոյ Էլիաս Հոու (1846)։ Այս երկուքը Թիմօնիէի քոչելի սենեակն տեղ դրին ոչխարի տեղ մը որուն ծակը ծայրին մօտ է, եւ մարգը մըն ալ աւելցուցին, որով կարելի եղաւ երկու թելով կարը, ինչ որ այս ճարտարագործութեան ամենամեծ յառաջդիմութիւնը եղաւ։ Աւելի վերջը նոր կատարելագործութիւններ մտցուեցան Գ. Գ. Վէյնի և Ո. Իլսընի կողմէ 1850ին, Գ. Ս. Սինկըր ի կողմէ 1854ին, Գ. Գ. Քայլսթի Վէյքըրի և Կրօուի կողմէ 1855ին։ Անկէ ի վեր միչտ նորանոր բարեփոխումներ մտցուած են կարի մեքենային մէջ ի վճռակի դնելով զոյն բացի պարզ կարէն, ի գործ դնել նաեւ աւելի դժուարին աչխատութիւններ, ինչպես պատրօնիճներ, վերնագրեր (քէնէ), ափիլքասիօններ, եւ կարել ամէն տեսակ առարկաներ՝ ինչպէս հատ կերպաս կոչի եւն.։ Վերջապէս աչխատած է աւելցնել անոր ազատանութիւնը և նուազեցնել անոր գինը։ Հիմայ ամբողջ աչխարհի մէջ տարին մէկ քանի միլիոն կարի մեքենայ կը չինուի։

Հիմա կան 25 տարիներ կարի մեքենաներ, որոնք մեծ քանակութեամբ գործ առաջ կը բերեն։ կը չինուին նաեւ տեղնագործութեան յատուկ, ինչպես նաեւ ծալքեր բնող մեքենաներ։ Գ. Հէնթիքսընի կողմէ ճարտարօրէն պատրաստուած մեքենայ մը ձեռնոց կը կարէ։ Մեկ քանի տարիէ ի վեր մեքենաները կը գործածուին խոտ գլխարկներ կարելու։

* * *

Ֆրանսայի մէջ կարի ընծեր մեքենաներ կը պատրաստուին, բայց կ'երեւայ թէ այդ ճարտարութեամբ ատրճանուած չէ այնքան, քանի որ օտար երկիրներէ մեծ քանակութեամբ կարի մեքենայ կը մտցուի Ֆրանսայի մէջ։ Ասիկայ կը հաստատուի անով որ 1903

տարուայ մէջ Ֆրանսա ներածուած է 5,775,846 քիլօ ծանրութեամբ և 14 միլիոն 728407 ֆր. արժողութեամբ մեքենայ, մինչ արտածումը եղած է միայն՝ 326,280 քիլօ, 1,011,468 ֆ.. արժողութեամբ։

Թուրքիոյ մէջ կարի մեքենան մուտ գտած է իբր 35 տարի առաջ։ Կը կարծենք թէ այդ առաջին մեքենաները Ելիաս Հօսէի մարքան կը կրէին, և կը ծախուէին Ենի Ճամիի մօտ վաճառատան մը մէջ, որուն վաճառանիշն էր American Store։

Անկէ ի վեր կարի մեքենայի գործածութիւնը շարունակական յառաջդիմութիւններ ըրած է և կ'ընէ, Գերմանացիները իրենց սեփականած էին այդ ապրանքին վաճառումը, զոր բաւական ատեն գնով կուտային այն ժամանակին համար։

Բայց 1880 օգոստոսէն ի վեր Սինկէր ամերիկեան Տունը եկաւ հաստատուեցաւ Թուրքիա։ Այս կարեւոր գործարանը, որուն կեդրոնը կը գտնուի Նիւ Եորք և որ 1850ին հաստատուած է, կարի մեքենաներ կը ծախէ ամբողջ աշխարհի մէջ։ 20000 գործաւորներ ունի, և տարին մէկ միլիոն մեքենայ կ'արտադրէ։ Մեր թղթակիցներուն տուած տեղեկութիւններէն կը հասկցուի թէ Թուրքիոյ մէջ ո'րքան մեծ ծաւալ գտած են մեքենաները այդ Տան, որ ոչ նուազ քան 220 մասնաճիւղեր ունի հոն։ Կ. Պոլսոյ մէջ յառաջդիմութիւններ ըրած է, և տարին Պոլսոյ մէջ ծախուած իբր 10000 մեքենաներուն եթէ ոչ երեք չորրորդը գոնէ երկու երրորդը Սինկէրի մեքենաներն են։

Իր գործելու եղանակը ճարպիկ է և գործնական։ Մեքենաները ապառիկ կը ծախէ, գոհ ըլլալով մասնավճարներով, որոնց նուազագոյն քանակութիւնն է շաբաթը 10 ղչ.։ Իր բոլոր յաջողութիւնը կը պարտի վճարումներու այս դիւրութեան։ Եւ յիրաւի ով որ կարի մեքենայի մը պէտք ունի, չի վարանիր նախապատուութիւն տալու Սինկէրի մարքային, օգտուելու համար մասնավճարի դրութենէն։ Այս դրութեան շնորհիւ մէկը անմիջապէս տէր կ'ըլլայ մեքենային, առանց քսակին բերանը բանալու։

Անկէ զատ, այդ մեքենաները, որոնք լաւ են — քանի որ այդքան մեծ քանակութեամբ ապրանք արտադրողի մը համար դժուար չէ ընտիր տեսակը չինելը — տարուան մը համար երաշխաւորուած են, և տարի մը ամբողջ ձրի է նորոգութիւն ձրիօրէն կը կատարուի։

Երկու սեռէ գործակալներ տուները կ'երթան, մեքենային գործածութեան եղանակը սորվեցնելու համար։

Երբեմն երբեմն Սինկէրի մեքենայով կատարուած ասեղնագործութիւններու են. ցուցահանդէսներ կը կազմակերպուին։ Լրագիրները կը ծանուցանեն ատոնք, և կը հրատարակեն անոնց մանրամասնութիւնները, գնահատելի կողմերուն վրայ ծանրանալով։ Այս ցուցահանդէսները այցելելու համար հրաւիրագիրներ կը ղրկուին տուները։ Այս միջոցին նմանօրինակ ցուցահանդէս մը կազմակերպուած է Չէմլիթիկի մէջ, եւ տեղւոյն իշխանութիւնները մարտ 5|18ին պատուեցին զայն իրենց այցելութեամբ։ Այս կարգի ցուցահանդէսները պիտի բազմապատկուին ամէն կողմ։

Սինկէրի տան տնօրէնը, իրեն հետ ունեցած մեր մէկ տեսակցութեան միջոցին, ազնուաբար հաճեցաւ մանրամասն տեղեկութիւններ տալ իրենց գործարանին արտադրած մեքենաներուն և անոնց վաճառման մասին։ Մեզի ցուցուց պատկերներ՝ ելեկտրականութեամբ բանող մեքենաներու, ընտանեկան պերճանքի մեքենաներու՝ 5000 ֆր. արժէքով, երկաթի գծերու վրայ քալող մեքենաներու որոնք այս կերպով առագաստի երիզներ կը կարեն, 2000 տոլար արժող մեքենայի մը որ հաստ փոկեր կը կարէ։ Ցուցուց ուրիշ շատեր ալ զորս չենք յիշեր։ Գործարանը իբր 500 տեսակ կարի մեքենաներ կը չինէ։

Սինկէրի տունը դիտաւորութիւն ունի գործարան մը հաստատելու Ռուսիոյ մէջ, և թերեւս ուրիշ գործարան մը՝ Գերմանիոյ մէջ։

Սինկէրի տունէն դուրս ուրիշ տուներ կան կարի մեքենայ վաճառող, որոնք երկրորդական կը մնան սակայն անոր քով։ Ինչպէս ըսինք, Պոլսոյ մէջ ծախուած կարի մեքենաներու երկու երրորդէն աւելին Սինկէրի ապրանք են, մէկ քառորդը գերմանական ապրանք, և մնացեալ շատ աննշան մաս մըն ալ անգլիական, աւստրօհունգարական և ֆրանսական։

* *

Երկու խօսք ալ հոս գործածուած տեսակներուն մասին։

Ամէնէն աւելի շատ ծախուածը, — 80 %ը թերեւս — ձեռքի մեքենան է։ Այժմ Եւրոպայի մէջ ձեռքի մեքենայ չի գտնուիր։ Հին նախապաշարումի մը համաձայն զոր վերը յիշեցինք, այս տեսակ մեքենան միայն կը գործածուի ընտանիքներու մէջ։ Արդ, կարի մեքենան ընտանիքի անհրաժեշտ պէտք մը դարձած է, և ամէնէն աղքատ ընտանիքն ալ կը բաղձայ ունենալ անկէ։

Հետեւաբար ոտքով մեքենան գործատեղիներուն մէջ միայն կը գործածուի։ Կը ծախուին նաեւ մասնաւոր մեքենաներ՝ դերձակներու, կօշկակարներու, թամբագործներու համար, են.։

Գերմանական ձեռքի մեքենաները՝ քառակուսի սնտուկով կը ծախուին 2էն 3ուկէս ոսկիի, և ոտքով մեքենաները՝ 3ուկէսէն 7 ոսկիի։ Դերձակի մօտէլները կը ծախուին 5էն մինչեւ 12 ոսկիի։ Գերմանական ձեռքի մեքենաներուն կարելի է ոտք անցընել, որոնք առանձին իբր 14 մարք կ'արժեն։

Սինկէր իր սովորական մեքենաները կը ծախէ 5 ոսկիի, և աւելի խնամուածները 7 ոսկիի։ Կօշկակարի և դերձակի մեքենաները կ'արժեն 9էն 12 ոսկի, և ասեղնագործութեան յատուկ եղածները՝ 9էն 18 ոսկի։ Կանխիկ գնումներու ատեն 100ին 10 զեղչ կ'ըլլայ։

Անկէ տասը տարի առաջ գաւառներու մէջ շատ կը ծախուէին իբր մէկ Օսմ. ոսկի արժողութեամբ ստորին կարգի մեքենաներ՝ առանց սնտուկի, և երկաթէ պատուանդանով։ Բայց հիմայ այդ ապրանքը չի փնտռուիր բնաւ։

Է. ԺԻՒՕ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՎԵՐՋԻՆ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԹԻՒՆԸ

Երկուշաբթի և երեքշաբթի օրերը Բորթ Արթիւրի դէմ եղած վերջին ռմբակոծութեան կը մասնակցէր ճաբոնական ամբողջ տորմիղը, ինչպէս կ'ըսեն ռուս պաշտօնական տեղեկագիրները։ Սակայն արդիւնքը գրեթէ ոչինչ եղաւ, անշուշտ ռմբակոծող նաւերու չափազանց հեռաւորութեան պատճառաւ։ Ռուսերն ալ, ինչպէս կ'ըսէ ծովակալ Մաքարօվ, 14,620 մէդր հեռուէն կրակ կ'ընէին։ Այսչափ հեռաւորութենէ մը կարելի չէր մեծ վնասներ հասցնել Բորթ Արթիւրի մարտկոցներուն և ամրութիւններուն, կամ գրաւել քաղաքը։ Ռմբաձգաններու կարծիքով, առ այժմ Ճաբոնցիներուն շահը կը պահանջէ միշտ սրտադողի մէջ պահել Բորթ Արթիւրի բնակիչները։ Ռուսերուն ալ շահը կը պահանջէ վնասել և բնաջինջ ընել ճաբոնական մարտանաւերը, և թերեւս այս նպատակով է որ ծովակալ Մաքարօվ իր նաւատորմով դուրս ելաւ նաւահանգիստէն։ Սակայն չկրցաւ նպատակին հասնիլ, որովհետեւ ճաբոնական մարտանաւերը շատ հեռու կը գտնուէին։

ՃԱԲՈՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մուքտէնէն հասած հեռագիր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.— «Հիւսիսային Բորէայի մէջ հետազօտութիւններ կատարող ռուս չոքեան պահակները կը պատմեն թէ Ճաբոնցիները ամրութիւններու շարք մը կը կանգնեն Թերակղզիին մէջտեղէն, Անժուի և Բոռ. Լազարէվի միջեւ։ Այս ամրութիւններուն գլխաւոր նպատակը այն է որ ճաբոնական զօրքերը նահանջի գիծ մը ունենան, եթէ Մանչուրիոյ մէջ յաղթուին։ Հազարաւոր Բորէացի գործաւորներ Ճաբոնցի ամբաշէն սպաներու վարչութեան տակ կ'աշխատին ամրութիւններուն մէջ, որոնք քիչ օրէն պիտի լրանան։ Շինութիւններուն աւարտումէն վերջն է որ Ճաբոնցիներու յառաջխաղացութիւնը պիտի սկսի։ Կը հաւատան թէ այս ամրութիւնները գրեթէ անառիկ են։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶՕՐՔԵՐՈՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պատերազմին սկզբնաւորութենէն մինչեւ հեռագրին թուականը 33 զինուորական կառախումբ հասած է Խարպին։

Ասոնց կէսը միայն ռազմամթերք և պաշար կը տանէր։ Վերջին քառասուն օրուան միջոցին 20,000ի չափ ռուս զինուոր հասած է Խարպին, որոնց 6000ը զանազան կողմեր ղրկուած են, իսկ մնացածներէն մաս մը կը դարմանուին, որովհետեւ ճամբորդութեան միջոցին շատ յոգնած են։ Կը յուսացուի որ այս շաբթու կարելի ըլլայ օրական 1000 զինուոր փոխադրել պատերազմի դաշտը։ Ենթադրելով որ այս թիւը ճիշդ ըլլայ, 300 օր, այսինքն 10 ամիս պէտք է 300,000 ռուս զինուոր փոխադրելու համար Խարպին։ Եւ պէտք է գիտնալ թէ ռուսական յառաջագծին նայելով, 300,000 զինուոր պիտի համախմբուի Խարպինի մէջ, 200,000 հոգինոց բանակ մըն ալ հոտին ունենալով։

Թրանսվալի պատերազմին փորձը ցուցուց թէ հիւանդ զինուորը՝ հակառակ առողջապահական այնչափ կատարեալ կարգադրութիւններու, ամէնէն շատ դժուարութիւն պատճառող թշնամին է։ Այդ պատերազմին մէջ տեսնուեցաւ որ հիւանդութենէ յառաջ եկած մահերու թիւը շատ աւելի է քան պատերազմի սպաննուածներէն և վիրաւորուածներէն։ Ռուս պաշտօնական տեղեկութիւն մը կ'ըսէ թէ հիւանդութիւն չկայ զօրքերուն մէջ։ Դարձեալ ռուսական աղբիւրէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ժանտատենդը և ուրիշ վարակիչ հիւանդութիւններ ծագած են Անդրսիպերիական երկաթուղիին վրայ գտնուող զանազան քաղաքներու մէջ։

* * Սթանտարտի Բեդերսպուրկի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ ռուս կառավարութիւնը պաշտօնապէս յայտարարած է որ պատերազմի սկիզբէն ի վեր ճիշդ 100,000 զինուոր ղրկած է Սիպերիական երկաթուղիով։

ՕՏԱՐ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐԸ.—Սէուլի ճաբոնական դեսպանը յանձնարարեց Բորէայի կառավարութեան որ ա'լ օտար խորհրդականներ պաշտօնի չկոչէ, որպէս զի այդ կարգի պաշտօնատարները հետզհետէ հեռացուին։ Այս միջոցին բազմաթիւ օտար խորհրդականներ կան Բորէայի վարչութեան մէջ, գլխաւորաբար Ֆրանսացիներ, որոնք դատական, զինուորական, ճարտարագործական և ուրիշ վարչական ճիւղերու մէջ պաշտօն կը վարեն։ Այս պաշտօնատարները գրեթէ 500,000 ֆր. թոշակ կը ստանան։ Ասոնց հետ պէտք չէ շփոթել այն օտարականները որոնք պաշտօններ ունին քաղաքային և մաքսային վարչութիւններու մէջ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԴՐԱՄԸ.—Թօքիոյէն կը ծանուցուի թէ կառավարութեան և ընդդիմադիր կուսակցապետներու միջեւ իրաւախոհութիւն գոյացեր է, պատերազմական նոր տուրքերու մասին։ Կառավարութիւնը յանձն առեր է առ այժմ չգործադրել աղը մենաշնորհի վերածելու և մետաքսին վրայ պատերազմական մասնաւոր տուրք մը հաստատելու ծրագիրները, և հողային տուրքը, որ 1000ին 45 համեմատութեամբ պիտի ըլլար, հազարին 43ի զեղչուեր է։ Կառավարութեան առաջարկներուն ամէնէն կարեւորը սակայն, ծխախոտը պետական մենաշնորհի վերածելու ծրագիրը, ընդունուած է և գործադրութիւնը մօտալուտ։ Ճաբոնի խորհրդարանը շնորհակալութեան ուղերձ մը քուէարկեց նաւատորմին սպաներուն և նաւաստիներուն՝ իրենց հայրենասիրական ծառայութիւններուն համար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ.—Շանհայքեաւէն կը հեռագրեն թէ 35,000 հոգինոց չինական բանակ մը կը գտնուի այդ քաղաքին շրջակաները, երեք տեղերու բաժնուած։ Այս դիրքերէն երկուքը մեծ պարիսպէն դուրս են և մէկը ներս։ (Շանհայքեաւն պարսպապատ քաղաք մըն է չինական մեծ պարսպին ծայրը ... կողմը, ծովէն երկու մղոն անդին)։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ.— Իրքուցքի մէջ (Սիպերիա) 11 ռուս զինուորներ հրացանի բռնուեցան, տուներ թալլած և կիներու վրայ յարձակած ըլլալնուն համար։

* * Զօրավար Շթօսէլ, Բորթ Արթիւրի հրամանատարը, խարազանի 50ական հարուած զարնել տուեր է երեք առաջնակարգ վաճառականներու, որոնք տարապայման գիներ պահանջած էին ապրելու անհրաժեշտ պէտքերու համար։

* * Սէուլ հասած չորս Ամերիկացի հանքագործներ կը պատմեն թէ Ռուսերը Եալուի վրայ կը համախմբուին 150 թնդանօթներով։

* * Կ'ըսուի թէ Ռուսիա բանակցութիւններ կը կատարէ գերման նաւաշինարաններու հետ, գնելու համար երեք յածաւորականներ որոնք գերմանական տորմիղին համար չինուած են, բայց Վիլհէլմ կայսրը չի հաւանիր եղեր։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԹՕՔԻՕ, 25 Մարտ. — Ռուեթէր կը հաստատէ թէ Բորթ Արթիւրի վերջին նաւամարտին ատեն ծովակալ Թոկոյի ղրկած տեղեկագիրը նոր բան մը չի պարունակեր ծովակալ Ալեքսեյէվի տեղեկագրին հետ բաղդատելով։ Ճաբոնցի ծովակալը միայն կը յիշէ թէ ճաբոնական մարտանաւերը չեն վնասուած այդ կռիւին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը ծանուցուի թէ չինական կառավարութիւնը որոշեր է չէզոքութիւն պահել, առանց սակայն Մանչուրիոյ սահմանագլուխը գտնուող չինական զօրքերու մասին Ռուսիոյ ըրած պահանջումներուն գոհացում տալու։

ՓԱՐԻԶ.—Այսօր ոչ Լոնտոնէն ոչ ալ Բեդերսպուրկէն որ և է լուր հասած չէ Տայր. Արեւելքի մասին։

—Տէրութիւնները Չինաստանի չէզոքութեան շրջանակէն դուրս կը նկատեն Նիւչուանկը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Ռուսեւսերպ յանձնաժողովը, որ քաղաքական նշանաւոր անձնաւորութիւններէ կազմուած է, հրաւիրեց Սերպերը՝ կամաւոր գրուիլ 500 հոգինոց լեգէոնին մէջ։ Այս զօրախումբը Տայր. Արեւելք պիտի երթայ, ռուսական բանակին մէջ կռուելու համար։

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՄԻՋԵՒ.—Վատիկանի ֆրանսական դեսպանը Պ. Բոնպի եւ Տէլքասէի կողմէ տրուած հրահանգներու համաձայն, ֆրանսական կառավարութեան մէկ բուռն բողոքագիրը յանձնեց Վատիկանի արտաքին գործերու վարիչ կարդինալ Մերի տէլ Վալի, անցեալ ուրբաթ օրը Պապին խօսած ճառին դէմ։ Ֆրանս. դեսպանը այս առթիւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ կարդինալին հետ, և խիստ տաք խօսակցութեան մը բռնուեցաւ։ Ֆրանսական կառավարութիւնը բացորոշ վերապահումներ կ'ընէ իր բռնելիք ընթացքին նկատմամբ։ Վատիկանի մէջ խիստ դժգոհ են Պ. Բոնպի քաղաքականութենէն։ Նոյն իսկ ըսողներ կան թէ չնախատեսուած միջադէպ մը կրնայ վերջնականապէս խզել յարաբերութիւնները։ Այս պայմաններուն մէջ Պ. Լուպէի Վատիկան այցելութիւնը կարելի չերեւար։

* * Բարիզէն ուրբաթ օրուան թուով կը հեռագրեն թէ Երեսփ. Ժողովը և Ծերակոյտը քուէարկեր են նախագահ Լուպէի Իտալիա ընելիք այցելութեան ծախքերը, հակառակ աջակողմեան երեսփոխաններու դիտողութիւններուն։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Բեդերսպուրկէն կը գրեն.—Ռուս առեւտրական նաւագնացութեան տնօրէն Ալէքսանդր Միխայլէվիչ մեծ դուքսին առաջարկութեան վրայ, առեւտրական արշաւախումբ մը կը կազմակերպուի Պարսկաստան ղրկուելու համար։ Այս ձեռնարկին նպատակն է միջոցներ ուսումնասիրել, Ռուսիոյ և Պարսկաստանի վաճառականութեան զարկ տալու համար. այսպէս, նաւագնացութեան նոր գիծեր բանալ, մաքսատուրքերը զեղչել, Պարսկաստանի մէջ ռուսական դրամատուներ հաստատել, են.։

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ջնջման խնդիրը բուռն վիճաբանութեան առարկայ եղաւ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին հինգշաբթի և ուրբաթ օրերու նիստերուն մէջ։ Հինգշաբթի նիստին մէջ, որ գիշերը տեղի ունեցաւ, Ժողովը ընդունեցաւ փակման օրինագծին 3րդ յօդուածը։ Բազմաթիւ բարեփոխումներ առաջարկուեցան յաջորդ յօդուածներու վրայ։ Ընդդիմադիրները վիճաբանութիւնը խափանեցին, յաջորդաբար քուէարկութիւն պահանջելով։ Երեսփոխան մը առաջարկեց որ եթէ Միաբանական օրէնքին գործադրութեան ծախքը 26 միլիոն ֆրանքը անցնի, աւելին պետութիւնը վճարէ։ Այս առաջարկը մերժուեցաւ 46ի դէմ 225 ձայնով, և նիստը փակուեցաւ առաւօտեան ժամը չորսին քառորդ մնացած։ Վիճաբանութիւնը վերսկսաւ յաջորդ օրը։ Այս անգամ միտքերը հանդարտ էին։ Աջակողմեան երեսփոխանները առժամաբար դադրեցուցին իրենց խափանումները։ Արմատական երեսփոխան մը առաջարկեց ջնջել օրինագծին Դ. և ԺԲ. յօդուածները, և 1825ի օրէնքը գործադրել Միաբանութիւններու ստացուածքներու հաշուեյարդարութեան համար։ Միաբանական յանձնաժողովը և կառավարութիւնը ընդունեցան արմատական երեսփոխանին առաջարկը, որ պիտի կարճեցնէ և պարզէ վիճաբանութիւնները։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ, որ այս միջոցին Իտալիա կը գտնուի, Բարրի գնաց պտտելու։ Կը ծանուցուի թէ Վէնէտիկ հրաւէրին ալ դիտելու պիտի երթայ և պիտի այցելէ Պոմպէյի աւերակները։ Ապրիլ 9ին Ապացիա պիտի երթայ, Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հետ տեսակցելու։

ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ.— Թայմզ թերթին Թանժերէն լուր առած է թէ կը հաստատուի որ «Բէօյնիչէ Զայթունկ»ի թղթակիցը սպաննուած է, ինչպէս զրոյց տարածուած էր ասկէ առաջ։

ԻՊՍԷՆ, ականաւոր դրագէտը, 76րդ տարին թեւակոխեց անցեալ շաբթու, և այս առթիւ շնորհաւորութիւններ ընդունեցաւ աշխարհի ամէն կողմերէն։ Թէեւ առողջական վիճակը մեծապէս բարւոքած է, բայց բժիշկները կ'ըսեն թէ դեռ յոյս չկայ որ աշխատութիւնները կարենայ վերսկսիլ։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՏԻԿԻՆ ՍԸԼԻԻ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐԸ

Պ. Սըլիի սնանկութեան խնդիրը կը շարունակէ յուզել հրապարակը։ 1889էն ի վեր այնչափ մեծ աղէտ տեսնուած չէր բամպակի վաճառականութեան մէջ։ Շահագէտին անկումը ո'չ միայն հ բրոքերները ջլատած և ահագին վնաս պատճառած է իրեն հետ պայմանագրութիւն ունեցող ուրիշ շահագէտներու, այլ եւ կը փճացնէ շատ մը չէզոք և անմեղ մարդիկ։ Պ. Սըլիի ամբողջ բացը 800,000 անգլ. ոսկիի կը մօտենայ։ Սնանկացողը առաջարկեր է պահանջատէրերուն՝ հարիւրին 40 կանխիկ դրամ վճարել և մնացածն ալ արժեթուղթ տալ, վեց ամիսէն երկու տարի պայմանաժամով. սակայն պահանջատէրերը աւելի յարմար դատեր են դատարան դիմել։ Բազմաթիւ մեծագործ դատեր սկսած են կարգ մը դուրսէն դրամատէրներու դէմ, զանոնք մասամբ պատասխանատու բռնելով Պ. Սըլիի պարտքերուն համար։ Ամէն կողմէ, նոյն իսկ Լիվըրբուլէն կարեւոր պահանջատէրեր կան սնանկացողին դէմ։

Տիկին Սըլի պատրաստակամութիւն յայտներ է իր 5րդ պողոտայի հոյակապ բնակարանը և 50,000 անգլ. ոսկիէ աւելի արժողութեամբ գոհարեղէնները տալ, նախապէս առաջարկուած պայմաններուն համաձայն ամուսնին պարտքերը վճարուելու համար, որպէս զի անիկա կարենայ վերսկսիլ գործը, բայց վերջէն ետ առեր է իր առաջարկը, երբ տեսեր է որ պահանջատէրերը դատարան կը դիմեն։ Պ. Սըլիի պահանջատէրերուն մէջ մինչեւ 100,000 ոսկի պահանջողներ կան, տասնըհինգի չափ պահանջատէրեր ալ միջին հաշուով 20 հազարական ոսկի առնելիք ունին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ, շաբաթ գիշեր Պատրիարքարան մնաց, եւ երէկ առաւօտ Մայր Եկեղեցւոյ ժամերգութեանց նախագահելով, Պատարագի սկզբնաւորութեան ժամանակ Դպրութեան չորս աստիճանները տուաւ Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց Դասու անդամոց ոմանց՝ որոնց անունները հրատարակուած են մեր անցեալ չորեքշաբթի թիւին մէջ, և լուսարար տիրացու Միքայէլ Աւաքեանի որ վերջէն աւելցուեր է։ Ն. Սրբազնութիւնը նախ Տաճարին դուռնէն ըսկսաւ արարողութիւնը ըստ սովորութեան Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ, և տուաւ Հայ. Եկեղեցւոյ կղերիկոսութեան սկզբնական և միւս չորս փոքր աստիճանները որով իրաւունք կը ստանան դպիրները եկեղեցւոյ և սեղանին փոքրիկ սպասարկութիւնները կատարելու։ Ս. Պատրիարքը իւրաքանչիւր աստիճանի տուչութիւնը կատարեց եկեղեցւոյ տաճարին դուռնէն սկսելով մինչեւ դասը, ուր կը վերջանան դպրութեան աստիճանները, եւ ուրկէ կը սկսի կիսասարկաւագութիւնը ըստ Մաշտոցի։ Ապա Ն. Սրբազնութիւնը քարոզ մը խօսելով, կատարուած արարողութիւնը և դպրութեան Հայ. Եկեղեցւոյ Նուիրապետութեան մէջ ունեցած ուրոյն նշանակութիւնը բացատրեց։ «Ինչ որ Եկեղեցւոյ համար է, այն Նուիրական է, ըսաւ։ Նոյնիսկ եկեղեցիին հիմնաքարերն ալ կ'օծենք անոր Նուիրականութիւնը հաստատելու համար։ Այսպէս, Դպրութեան այս աստիճանները տուչութիւնն ալ իրեն յատուկ պաշտօնը ունի»։ Եկեղեցւոյ Նուիրապետութիւնը երեք դասակարգի բաժնեց, այն է՝ Ա. Եկեղեցւոյ առաջնորդութիւնը՝ ծայրագոյն վարդապետէ վեր եղած աստիճանները, որոնք իրաւունք ունին եկեղեցին կառավարելու, Բ. Եկեղեցւոյ պաշտօնէութիւնը, այն է քահանայական եւ վարդապետական աստիճանները, եւ Գ. այդ պաշտօնէութեան օգնականները, այն է սարկաւագութիւն և դպրութիւն։ Ս. Պատրիարքը դպիր ըլլալու հանգամանքներն եւ դպիրին իր անուան համաձայն ուսեալ ըլլալուն պէտքը շեշտեց։ Ն. Սրբազնութիւնը յիշելով վերջերս հրատարակուած Դպրաց Դասերու յատուկ կանոնագրութիւնը, դպիրներուն իրենց դիրքը բարձրացնել անհրաժեշտ ըլլալը յայտնեց։ Ս. Պատրիարքը երէկ իրիկուն ալ Մայր եկեղեցի գտնուելով, շարունակեց Հուսաբեր Խոսրովանիմի մեկնութիւնը։

ՇԱԲԱԹ օրը, տօն Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի, Պոլսոյ վարժարաններէ ոմանք գոց եւ ոմանք բաց մնացին։ Բացարձակ անտեղութիւն մըն է այս որուն առիթ տուողները որոնք ալ ըլլան, կ'երեւայ հոր կարգապահութեան ուշադիր անձեր չեն։ Այս կարգէն ըլլալով Մայր եկեղեցւոյ վարժարանը գոց էր։ Գոց էին նաև Ոսկեղջիւրի ինչպէս Եյուպի, Պալաթի եւ Վլանգայի թաղերէ շատերու վարժարանները, սակայն բաց էին կեդրոնական վարժարանը, Եսաեան վարժարանը որոնց վարիչները կ'երեւայ թէ կրթական պահանջները ու պէտքերը աւելի լաւ ուսումնասիրած են։ Ուսումն. Խորհրդոյ կը վերաբերի ընդհանուր հրահանգով մը որոշել թէ ո'ր օրերը վարժարանները բաց պիտի՝ մնան եւ ո'ր օրերը գոց, որպէսզի տեսուչներ եւ ուսուցիչներ գիտնան իրենց ընելիքը, մանաւանդ տղաք չզրկուին դասախօսութենէ։

Միւս կողմէ ամէն թաղ, այս միջոցին կը զբաղի աղքատ ուսանողներու զգեստ չինելով. միայն Մայր եկեղեցւոյ թաղն է որ բացառութիւն կը կազմէ, մինչդեռ Մայր վարժարանի մէջ բազմաթիւ աշակերտներ կան, իրաւամբ արժանի գթութեան եւ օգնութեան։ Հարկաւ այս կէտը նկատողութեան առնուած է Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Մուսթաֆա Խան շաբաթ օր Պատրիարքարան գալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքին։

ՊԱՂՏԱՏԻ Գաւառ. Վարչութիւնը տեսնելով որ՝ հակառակ Պաղտատցիներու փափաքանաց՝ Տ. Մաղաքիա Եպ. Տէրունեան հրաժարած է Պատր. փոխանորդութենէ, խնդրեր է որ խղճամիտ եկեղեցական մը ղրկուի, որպէսզի ժողովուրդը անհովիւ չմնայ։

ՎԱՆԷՆ Միսաք էֆ. Տէրսարգսեանց «Տարերք գաւառաբարբառներու» անուն երկասիրութիւն մը պատրաստած, և Պատրիարքարան ղրկելով Իզմիրեանց գրական յանձնաժողովին մրցման ներկայացուցած է,

ՏՆՏԵՍ. Խորհուրդին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ հետեւեալ տնօրինութիւնները տեղի ունեցան։ 1. Գումգաբուի դուրսի թաղ. Խորհուրդը ատենօք առաջարկած էր վաճառել եկեղեցւոյ սեփական կալուածներէն մէկ գետինը և արդիւնքը յատկացնել հասութաբեր կալուածի մը գնման։ Խորհուրդը արձանագրութեան դիւանի տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան տեղեկագրին վրայ, հաստատեց պէտքը առաջարկեալ վաճառումին եւ որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն՝ յիշեալ գետնի վաճառման արտօնութիւնը, արդիւնքը հասութաբեր կալուածի մը յատկացնելու թելադրութեամբ։ 2. Կեդրոնական համարակալութեան կողմէ մատուցեալ յայտագրի մը վրայ Խորհուրդը հաստատեց Ալէմտաղիի եկեղեցւոյ 1899 օգոստ. 22-1903 յունվար 31ի մատակարարութեան հաշիւները։ 3. Նոյեմբերաբուր թաղեցիները Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ խնդրագրով բողոք բարձած էին տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ դէմ եկեղեցւոյ սեփական պարտէզ-զբօսարանին մատակարար մարմնոյն կազմութեան մասին։ Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն ուշադրութեան առնելով խնդիրը, հարկ գտաւ տեղական քննութեամբ մը ստուգել յարուցեալ խնդրոյն վիճակն եւ գանգատողաց արժէքը եւ այդ պաշտօնը յանձնեց Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ի, անոր տեղեկագրին վրայ հարկ եղածը տնօրինելու համար։ 4. Խորհուրդը Պատրիարքարանի տպագրական գործերը միօրինակ սակացուցով նուազագոյն գինով տալու համար նախնական խորհրդակցութիւններ կատարեց ներկայացող տպագրիչներու հետ եւ յաջորդ նստին վերապահեց խորհրդակցութեանց արդիւնքին նկատառութիւնը, ըստ այնմ նուազագոյն վերջնական հրաւէրը ուղղուելու համար։ 5. Ս. Պատրիարքին յանձնարարութեան համաձայն, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Արաբկիրի բնիկներէն Հաճի Կարապետ Սաղաթէլեանի կողմէ՝ իր ծննդավայրի Սաղաթէլեան Մայր-վարժարանին կտակեալ Այնթապի Օրուլ գիւղի ձիթաստանի վաքֆնամէն եւ որոշեց յաջորդ նստին հրաւիրել տեղւոյն Առաջնորդը Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերովբեանի պէտք եղած խորհրդակցութիւնները կատարելու համար։ 6. Խորհուրդը նկատելով որ գաւառական վարչութիւններէն եւ մայրաքաղաքիս թաղ. Խորհուրդներէն ոմանք առանց կեդրոնին գիտակցութեան և արտօնութեան ինքնին փոխառութիւններ, չինութիւններ եւ գոյից վաճառումներ կը կատարեն, որոշեց այս վիճակը պարզել Ս. Պատրիարք Հօր, եւ խնդրել որ յատուկ շրջաբերականով մը հարկ եղած հրահանգը տայ գաւառ. վարչութեանց եւ Թաղ. խորհրդոց նմանօրինակ պարագաներու մէջ օրինական ձեւակերպութեանց նախանձախնդիր գտնուելու եւ զգուշանալու պատասխանատուութիւն հրաւիրելէ իրենց վրայ։ 7. Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն, ուշադրութեան առաւ Եոլդաւէն Մարգա Պէյազեան ստորագրութեամբ խնդրագիր մը, որ կը վերաբերէր Ս. Երուսաղէմայ սեփական Եոլդաւէի մէջ գտնուած չէնքի մը վաճառման խնդրոյն։ Խորհուրդը նկատողութեան առաւ խնդիրը եւ պարզելով առ այն իր տեսութիւնները, որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարք Հօր։—Խորհուրդը ատենագէտ զատ զբաղեցաւ Մայր եկեղեցւոյ եւ Ալէմ Տաղիի եկեղեցւոյ քանչելէրի աշխատավարձութեան եւ կալուածական, ինչ-

պէս նաեւ Գումգաբուի դրսի եկեղեցւոյ հաշուական խնդիրներով։

ՍԿԻՒՏԱՐ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդոյ անդամներուն միջեւ յառաջ եկած անհամաձայնութիւնը անցեալ կիրակի կարգադրուած ըլլալով, այս շաբթու ալ կը յուսանք թէ իր կազմակերպութիւնը կը գտնէ հոգաբարձութիւնը, որուն համար Թաղ. Խորհուրդը հաւաքական նիստ մը ըրեր է անցեալ ուրբաթ օր Թաղ. Խորհրդարանին մէջ, եւ նկատողութեան առեր է Սիմոն էֆ. Չէօվիքճեանի կողմէ մատուցուած մէկ գիտողագիրը՝ վարժարանաց վարչութեան մէջ հոգաբարձութեան իրաւասութեան պահպանութեան վերաբերեալ։ Թաղ. Խորհուրդը իրաւացի գտնելով այդ գրով եղած առարկութիւններն և առաջարկները, որոշեր է յանձնարարել անոնց գործադրութիւնը վարժարանաց տեսչութեան, որ տարակոյս չկայ թէ իմաստութիւնը պիտի ունենայ վերին մարմիններուն, այսինքն Թաղական Խորհրդոյ եւ Հոգաբարձութեան հրահանգներուն հետեւելու կէտ առ կէտ ինչպէս օրէնքն ալ կը պահանջէ։ Հակառակ պարագային իրաւունք պիտի ունենանք միամտ ներկայացնել թէ ինչ են եղած առարկութիւնները եւ ո՛ր աստիճան հիմնաւոր եւ արդարացի։ Թաղ. Խորհուրդը այս առթիւ մերժեր է նաեւ Հոգաբարձութեան միւս անդամներու հրաժարականներն ալ, եւ որոշեր է ուրիշ անդամ մը նշանակել Նալբեան էֆ.ի տեղ, որ ղեկավարմանցը պաշտօնէ յայտնած էր թէ անկարելի է պաշտօնավարութիւնը։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ Փոխ-առաջնորդ Տ. Կարապետ Ծ. Վ. Մազլըմեան անցեալ շաբթու Մեծ-Նոր Գիւղէ Պարտիզակ երթալով ամէն կիրակի իրիկուն քարոզ կը խօսի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Թուրքերէն Թղթակցութեանց դիւանապետ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան, մէկ քանի օր առաջ հեթարկուած է արկածի մը, որ բարեբախտաբար սեւէ վնաս յառաջ չէ բերած։ Գիշեր ատեն իր տանը սանդուղին մէկ քանի աստիճանէն սահելով ինկած է, ցնցուելով բոլոր մարմինով։ Բժշկական անմիջական քննութեամբ հաստատուած է թէ սեւէ վնաս չէ եղած եւ թէ անհրաժեշտ դարմաններէ եւ հանգիստէ վերջ ի մօտոյ կ'առողջանայ բոլորովին։ Կարապետ էֆէնտի անկողնոյ մէջ կը գտնուի տակաւին, թէեւ մարմնոյն վրայ զգացած ցաւերը օրէ օր կը մեղմանան։ Բարեկամներ եւ պաշտօնակիցներ կ'այցելեն իր ողջութիւնը հարցնելու և խնդակցելու այսպիսի արկածէ մը անվտանգ ազատուելուն համար։

ՍՏԱՑԱՆՔ Պետական Խորհրդոյ նախագահ ատենի դիւանի անդամ և Օսմաներէն, Պարս. եւ Արաբ լեզուներու մասնագէտ ուսուցիչ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի, «Ամէլի վէ Նաղարի իլավէլի սարֆը Օսմանի» անուն հեղինակութեան նոր տպագրութիւնը, խիստ յաւելեալ եւ ճոխացեալ։ Այս ընդարձակ աշխատասիրութիւնը, որ իր տեսակին մէջ եզական կոչուելու բոլոր առաւելութեամբ օժտուած է, կը պարունակէ Օսմ. լեզուի ոչ միայն ծանօթ կանոնները, այլեւ շատ մը լեզուական նրբութիւններ, քննութիւններ եւ մինչեւ ցարդ չտեսնուած կարգ մը կանոններ, որոնք միմիայն քաջահմուտ հեղինակին անձնական փորձառութեան ու ուսումնասիրութեան արդիւնք են։ Բոլոր այս օգտակար առաւելութիւններէն զատ, սոյն քննական քերականութիւնը իր մէջ ունի բազմաթիւ հրահանգներ, որոնք գրական ընտիր կտորներ կը ներկայացնեն, մեծ մասամբ գործ Օսմ. նշանաւոր գրագէտներու և բանաստեղծներու։ Ամբողջ գործը 336 էջէ կը բաղկանայ, եւ կ'արժէ 6 ղշ.։

Ի ՆՊԱՍՏ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

Ցառաջիկայ Զատկական տօնին առթիւ մայրաքաղաքիս եկեղեցիներուն մէջ ի նպաստ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի պնակի շրջաբերութիւնները արդիւնաւորելու համար Պատրիարքարանի կողմէ բոլոր եկեղեցիներու հետեւեալ կոչը ղրկուած է.—

«Ազգ. բարեգործական հաստատութեանց գլխաւորն է Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը, ուր կը պատսպարուին մեծ թուով կարօտեալ ամէն տեսակէ եւ ամէն դասակարգէ հիւանդներ և խենթեր, որբեր եւ այրիներ, ծերեր եւ մանուկներ, անկելոցներ ու արկածեալներ, որոնց խնամոց համար նուիրուած պետական նպաստներուն եւ բարեպաշտից կտակներուն հետ մեծ եւ գլխաւոր տեղ մը կը գրաւեն ժողովրդական նպաստներն եւ ժողովրդեան ողորմութիւնները։

«Ազգ համօրէն բարեպաշտական բուռն զգացմամբ սիրած է միշտ գթութեան նոյն յարկը, և ամէն անգամ որ իրեն ներկայացուին հիւանդանոցին օգնելու ուղղակի կամ անուղղակի միջոցներ, անանցմէ չքաշուիր երբէք, և միշտ կը ձգէ իր լումայն այն գանձանակը՝ որ հիւանդանոցի անուամբ կ'առաջարկուի, կամ տանիլ այն նուէրն, որ հիւանդանոցի անուամբ կ'ուզուի, եւ կամ տալ այն նուէրը՝ որ հիւանդանոցի անուամբ կը խնդրուի։

«Թէպէտ եւ ուրիշ զանազան կարօտութեանց համար կանխած եւ բարեսիրտ ազգայնոց մարդասիրութիւնը հրաւիրած ենք կարօտեալներու, որբերու եւ այրիներու վրայ, բայց վստահ ենք միշտ թէ Ազգ. Հիւանդանոցի անունը չէ կորուսած իր սէրն եւ համակրութիւնը, մանաւանդ երբ յիշեցնենք որ Ազգ. Հիւանդանոցի պատսպարելոց թիւն՝ որ մինչեւ վերջին ժամանակները հազարի մօտեցած էր, այժմ հազարն ալ անցած է։

«Հիւանդանոցն իր տարեկան պնակներն ունի ամէն եկեղեցեաց մէջ, բայց Ցիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ գլխաւոր տօնօրինութեանց առթիւ աւանդական սովորութիւն եղած է պնակները կրկնել եւ յաճախել։ Ոչ ինչ պէտք չէ արգելու՝ որ այդ աւանդական սովորութիւնը պահուի նաեւ առաջիկայ Ս. Զատկի առթիւ, և Ս. Եկեղեցեաց բարեխօս քարոզիչք և բարեկարգ ատենապետները ի Պատ. Թաղ. Խորհուրդք պէտք է հոգ տանին որ Հիւանդանոցի պնակի շրջաբերութիւնները կատարուին անխափան Ծաղկազարդէն մինչեւ Զատկի երրորդ օրը, և իրենց կողմանէ ամէն ջանք ի գործ դնեն առատացնելու պնակաց արդիւնքը։

«Ողորմութեանց վարձատրողն Աստուած, որ ողորմելեաց տրուած նուէրներն իբր իրեն եղած կ'ընդունի, ձեր ամէնուն զուարթառատ ողորմութիւններն ընդունի ի բարին, եւ կենսաբեր տնօրինութեանց շնորհիւ պարգեւէ ձեզ ամենեցուն երկրային եւ երկնային բարիքներ, ազատէ զձեզ ամէն երեւելի եւ աներեւոյթ փորձանքներէ, արժանացնէ ուրախութեամբ տօնել Ս. օրերն, և պահէ ու պահպանէ զձեզ զամենեսին ընդ հովանեաւ ամենազօր Խաչին իւրոյ ի փառս ամենակեցոյց Ցարութեան իւրոյ, Ամէն»։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

26 Մարտ 1904

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	95.65
Ռէժի	(Tab. Turcs)	356.
Գոնսոլիտ	(R. Nouv. Unif.)	79.55
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	117.
Պանք Օթթ	(Banque Ott.)	558.
Թրանսվալ	(Transwal)	88.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ
(ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ)

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սանճէքի աստիճան տրուեցաւ Սպարապետութեան հաշուական դիւանի քարտուղարներէն Սէյտ Մահմուտ եւ Րաթիպ էֆ.ներու։

Սալիսէի աստիճան՝ Խնայողական Սնտուկի գեր. տնօրէն Ալի Րիզա պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Քէսքին (Էրզրում) գայմագամ անուանեցաւ Ատալճիվազի գայմագամ Մահմուտ Նէտիմ պէյ։

Մուտանիայի գայմագամի օգնական՝ Բօչանայի գայմագամի օգնական Թանաշ էֆ., որուն յաջորդեց Բէօբրիւլիի գայմագամի օգնական Անաստաշ էֆ.։

Սամսոնի նաիպ անուանեցաւ Տրամայի նախկին նաիպ Ասըֆ էֆ.։ Թավասի (Այտըն) նաիպ՝ Պիւրհանիէյի նախորդ նաիպ Աթըֆ էֆ.։ Պօլօվատինի (Խիւտավէնտիկեար) նաիպ՝ Թիրէպօլուի նախորդ նաիպ Մէհմէտ Խալիլ էֆ.։ Պիրէճիքի (Հալէպ) նաիպ՝ Մաարէթ իւլ Նաամանի նախկին նաիպ Մէհմէտ Սաատէտտին էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Բ. զօրաբանակի Էտիրնէի զօրաբաժնի հրամանատար ֆէրիք Մէհմէտ Սաաբ փաշայի։

Բ. Մէճիտիէ՝ Վիեննայի Օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Գնդ. Նազիֆ պէյի, եւ Անատոլու գործարանին Պոլսոյ ներկայացուցիչ Պ. Բարլօ Պօմպրինիի։

Դ. Օսմանիէ՝ Բ. Դրան խորհրդականութեան սենեկի օգնականներէն Տիրան պէյի։

ՇՔԱԴՐԱՄ.— Իմթիյազի ոսկի շքադրամ տրուեցաւ Թնդանօթարանի գործարաններու պաշտօնեայ Ճօն փաշայի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ռումանիոյ կառավարութիւնը Բ. կարգի Քուրօն տը Ռումանի պատուանշանը տուաւ Կալաթա Սէրայի Կայս. Լիսէին տնօրէն Ապտիւրրահման էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ անոր գործածութիւնը։

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐԸ.— Փռապաններու կողմէ պակաս հացեր հանելու խնդրոյն վրայ մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայուած է այս միջոցին Քաղաքապետութեան կողմէ, որուն կողմէ հաղորդուած պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ, Քաղաքապետական պաշտօնեաներու միշտ զեկոյցներ կ'ըլլան փուռերը չարունակ քննութենէ անցընելու և պակաս հացերը գրաւելու համար, որու համաձայն տարին իբր 100 հազար պակաս հացեր կը գրաւուին, բայց այս միջոցին լրագիրներէ ոմանք պակաս հացեր հանելուն եւ հետեւաբար ասոր առաջքը առնելու անհրաժեշտութեանը մասին հրատարակութիւններ ըրած ըլլալով, այս անգամ վերստին զեկուցումներ եղած են Քաղաքապետութեանց, եւ ասկէ զատ որոշուած է հսկող պաշտօնեաներ յատկացնել Քաղաքապետութեան կողմէ։ Այսու հանդերձ նկատելով որ Պոլսոյ մէջ 300է աւելի փուռեր կան, որոնցմէ չատեր օրը 6-7 անգամ հաց կը հանեն, եւ հետեւաբար անկարելի է այդ բոլոր հացերը միառմի կշռել, միւս կողմէ նկատելով որ փռապանները մերթ ընդ մերթ պակաս հացեր հանել կը յանդգնին, պէտք է որ հասարակութիւնը հացը առած տանը ինքը կշռէ. և այս կերպով դիւրացնէ Քաղաքապետութեան աշխատութիւնը, նոյնիսկ իր օգտին համար։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգներու Օսմ. գիւղացիներուն ձմեռուան պիտոյքներու գնման համար գումարներ հասած են Պաղտատի, Եէմէնի, Հալէպի, Էրզրումի, Գասթէմունիի նահանգներէն ևն.։ Ցարդ հաւաքուած գումարը եղած է 1 միլիոն 310694 ղշ. 32 փր.։

—Ախթէբօլուի, Մրտեայի, Ինէպօլուի եւ շրջականներու ժողովրդեան պէտքերուն գործածուելու համար ալ նոր գումարներ հասած են Սըվազի, Ատանայի, Գասթէմունիի, Էրզրումի, Խարբերդի, Պրուսայի նահանգներէն ևն.։ Ցարդ հաւաքուած գումարը եղած է 986540 ղշ. 5 փարա։

—Մանասթըրի նահանգին գիւղերուն մէջ բացուելիք նախակրթարաններուն մէջ պաշտօնավարելու կոչուող անձերուն՝ Կայս. վարժապետանոցին մէջ ուսում առնելու ժամանակամիջոցին մէջ ամսական 50 ղշ. յատկացուիլը խնդրուած է Րումէլիի նահանգներու ընդհ. քննչութենէն։

—Իբէքի գաւառին մէջ 21 նախակրթարաններ հաստատուիլը որոշուած էր 10 հազար ղշ. ծախքով. Ասոնց 17ը արդէն բացուած եւ դասերուն ալ ըսկսուած է։

—Տէնիզլի անուն աւազակապետը այս անգամ ձերբակալուեր է Մենլիքի կողմերը։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ նոր դեսպան կոմս տը Պիլանտ շաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով իր յանձնարարգրերը մատոյց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Կոմս տը Պիլանտ նոյն օրը պաշտօնապէս այցելեց դեսպանական մարմնոյ երէց անդամ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Պ. տը Քալիչէի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանՊ. Մարշալի կողմէ շաբաթ օրը հացկերոյթ մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան «Մաուրա Թէրէզա» շոգենաւով մայրաքաղաք եկող զբօսաշրջիկներէն ոմանք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— «Մօնիթէօռ» մասնաւոր հատուածով մը ի վեր կը հանէ Կայս. Իրաւագիտական վարժարանին յառաջ բերած գեղեցիկ արդիւնքները, որու միջոցաւ երկրին մէջ այնքան հմուտ օրէնսգէտ դատաւորներ եւ փաստաբաններ հասած են։ Վերջին երկու տարիներու միջոցին 150է աւելի աշակերտներ ելած են, բոլորն ալ յոյժ քաջալաւ եւ քաջալաւ աստիճանով. ինչ որ ուսուցչական մարմնոյն կարողութեան եւ խղճամիտ աշխատութեան բացորոշ ապացոյցն է։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Գերման դեսպան Պ. Մարշալ աւչի օրը Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի բնակարանը այցելելով տեսակցեցաւ անոր հետ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը մերժած է առաջարկը Արմսթրօնկի նաւաշինարանին, որ 20.000 ոսկի պահանջած էր իւրաքանչիւր շոգենաւի համար։ Մէկզի դրած է նաեւ շատ վար գինով եղած յանձնառութիւնները, նկատելով որ այդ պայմաններով շինուած շոգենաւերը պէտք եղած պահանջումներուն չպիտի համապատասխանեն։ Վարչ. Խորհուրդը հիմա կ'ուսումնասիրէ հինգ նաւաշինարաններու առաջարկութիւնները։ Առնուելիք շոգենաւերը՝ 39 և 40 թիւ շոգենաւերու ձեւին վրայ պիտի ըլլան, բայց անոնց վերի յարկերը՝ փոխանակ մինչեւ ծխնելոյզ երկարելու, մինչեւ ցռուկը պիտի երկարին։ «Մօնիթէօռ» կ'իմանայ թէ Նաւագուրդը այդ հինգ նաւաշինարաններուն մէջ չպիտի սահմանափակուի, և թէ նկատողութեան պիտի առնուին ուրիշ մէկ քանի նաւագործարաններու առաջարկներ ալ, որոնք կը համապատասխանեն Շիրքէթի պահանջումներուն։

—Ծովային նախարարութիւնը նկատողութեան առնելով Շիրքէթին դիտողութիւնները՝ ի մասին կամուրջ մը տանելու համար շինուած նոր նաւամատոյցներուն, որոշած է կամրջակներ աւելցնել, որպէս զի ուղեւորները կարենան շոգենաւերէն ուղղակի և անմիջապէս կամուրջ անցնիլ։ Այս կամրջակները պիտի դիւրացնեն ուղեւորներուն ելքը։

ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐԸ.—Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ մեծ ուշադրութեամբ կատարել պաշտօնատարներու ընտրութիւնը։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովոյ դադարեալ չորս անդամներու տեղ նորերու ընտրութեան համար երէկ ընդհանրական ժողով գումարուեցաւ, որուն կը նախագահէր Տ. Եօաքիմ Ս. Պատրիարքը եւ կ'անդամակցէին Սինոդին Կ. Պոլիս գտնուող մետրոպոլիտները՝ թուով ինը, Խառն Ժողովոյ երեսփ. անդամները, և մայրաքաղաքիս այլեւայլ թաղերու ծխական ներկայացուցիչները։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ եւ Էրզրումի միջեւ առեւտրական մեծ ճամբուն նորոգութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Այս ճամբով է որ առեւտրական կարաւաններ Անատոլուի նահանգներէ ապրանք կը տանին Պարսկաստան և փոխադարձաբար։

ԹԱՔՍԻՄԻ Քաղաքապետական պարտէզը այլեւայլ գեղեցկացումներ կը կրէ Քաղաքապետութեան կողմէ։ Նոր եւ բազմաթիւ ծառեր եւ տունկեր տնկուած են, այնպէս որ այս պարտէզը պտտելու ամենէն հաճելի վայրերէն մէկը պիտի ըլլայ։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ եգիպտագէտ Մարիէթ փաշայի արձանին բացումը տեղի ունեցեր է Մարտ 17ին Գահիրէի մէջ՝ մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Ներկայ էին ի դիմաց Բարձր. Խտիվին՝ Զախրի փաշա, հիւպատոսական մարմինը, պաշտօնատարներ ևն.։ Խօսեցան նախ Զախրի փաշա, Մարիէթ փաշայի արժանաւոր յաջորդը՝ Պ. Մասբէրօ, եւ ֆրանս. ընդհ. հիւպատոսը, որոնք հանգուցեալին ծառայութիւնները ի վեր հանեցին, անոր՝ որուն համար Գրոմէր ըսած է թէ «Նոր գիտութիւն մը ստեղծեց»։

ՌՈՒՍԹՈՒՔՕ-ԻՑՆԷՃԻՔԻ ճամբուն շինութիւնը աւարտած է, եւ կը յիշայ Իսնէքճիքի Մալքարայի մօտը, որ կը յուսացուի թէ մինչեւ տարւոյս վերջը աւարտի՝ 6000 գործաւորներ աշխատցնելով։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ առաջարկած է շոգենաւային ընկերութիւններուն՝ որ շոգենաւերը Վօսփորի ճիշդ մէջտեղէն անցնին, թիկնակներու տեղի չտալու համար։

ՌԶԻՐ. ԱՐԿԱԾ. ԵՒԼՆ.

ԱՌՋԻ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Շաբաթէն կիրակի լուսնալու գիշերը ժամը 4ին միջոցները հրդեհ ծագեցաւ Բիւյիւք Բանկալթիի կողմը Ճէզմիւէ փողոցը, փաստաբան Վասիլաքի էֆ.ի սեփական փայտաշէն պարապ տունէն, որ 200 ոսկիի ապահովագրուած էր։ Հակառակ հասած անմիջական օգնութեանց, մերձակայ տուներու ալ տարածուելով, այրեցան 4 տուն, նպարավաճառի խանութ մը եւ պահականոց մը։ Հրդեհին վայրը փութացած էին Ճերար կառավարիչ Համտի պէյ և ուրիշ պաշտօնատարներ, որոնք հրդեհին փութով մարելուն համար հարկ եղած հրամանները տուին։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր յատուկ թիկնապահներ ղրկել հրդեհին վայրը։ Կասկած կայ թէ այս հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։

—Շաբաթ իրիկուն ժամը 11ին միջոցները հրդեհ ծագեցաւ Ղալաթիոյ քարափին մօտ գտնուող մավունայի մը մէջ, բայց շուտով օգնութիւն հասցուելով մարեցաւ, և մավունան շոգեմակոյկով մը ծովուն բացը քաշուեցաւ։

ԷՖԹԻՄՈՔՈՒԼՈՍԻ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Ինչպէս յայտնի է, 63000 ոսկիի բացով սնանկացող Էֆթիմօբուլօս ինքզինքը հելլենական հպատակ ներկայացուցած էր։ Այժմ կը հաստատուի սակայն անոր Օսմ. հպատակ ըլլալը։ Մանիֆաթուրայի վաճառական Սթամպօլլեան եղբայրները Օսմ. դատարաններուն եւ արտաքին գործոց պաշտօնատան դիմած և պնդած ըլլալով անոր Օսմ. հպատակ ըլլալը, դատարաններու և նոտարութեան կողմէ կատարուած քննութենէն հաստատուած է թէ նախկին 1302 տարւոյն մէջ անոր Օսմանիէ թէզքէրէսի տրուած է՝ Էտիրնէ Գարա Սարմալըգ փողոց ծնած ըլլալուն մասին։ Էֆթիմօբուլօս թէեւ պնդած է թէ ինքը հելլենահպատակ է, և թէ Ցանինայի Վոլօսի մօտ Տրագա գիւղին մէջ ծնած է, բայց պահանջատէրերը պաշտօնապէս հելլէն կառավարութեան դիմելով, պատասխան առնուած է թէ Էֆթիմօբուլօս Տրագա գիւղին կամ ուրիշ մերձակայ տեղ մը ծնած ըլլալուն մասին ոչ եւ է արձանագրութիւն չկայ։ Հետեւաբար պահանջատէրերը իրենց իրաւունքը ապահովելու նպատակաւ, անցեալ հինգշաբթի օրը նոտարութեան դիմելով, կնքել տուեր են Էֆթիմօբուլօսի վաճառատունը, եւ շաբաթ օրն ալ հելլէն կառավարութենէն իրենց ստացած յայտագիրը՝ վաւերացուած պատճէնով մը մէկտեղ՝ արտաքին գործոց նախարարութեան մատուցեր են։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ ՄԸ ՄԱՀԸ.—Պօյաճըգիւղի Տ. Պետրոս քհնյ.ի մայրը՝ 110 տարեկան երէկ կնքեր է իր մահկանացուն։

ՀԱՃԻ ՊԱՊԱՆԵՐԸ.—Հակառակ ոստիկանական հետապնդումներու, հաճի պապաները, այս ինքնակոչ բժիշկները, կը շարունակեն իրենց շահատակութիւնները՝ հիւանդութիւններ բժշկելու պատրուակով դրամ կորզելով։ Վերջերս ալ, Սուլթանմէհմէտի կողմը, հաճի պապա մը, Ալի անուն, տեսնելով որ ամէն օր ձիթապտուղի վաճառորդ մը կ'անցնի, զոր հարուստ կը կարծէր, օր մը քովը կը կանչէ եւ կ'ըսէ թէ իր դրամը ապահով պահելու համար պէտք էր աղօթել անոր վրան։ Ձիթապտուղ ծախողը նախ կարեւորութիւն չի տար, բայց երբ մէկ քանի անգամ այդ միեւնոյն յանձնարարութիւնը կ'ըլլայ իրեն, կը հաւատայ եւ կը սկսի մտահոգ ըլլալ իր ունեցած դրամին վրայ։ Ու կը համակերպի հաճի պապային, որ կ'առաջարկէ անոր որ 65 մէճիտիէն իր քով թողու եւ հետեւեալ օրը երթայ առնէ։ Մարդուկը կը համակերպի։ Հետեւեալ օրը սակայն, երբ դրամը առնելու կ'երթայ, հաճի պապան կ'ըսէ թէ չի ճանչնար զինքը։ Ձիթապտուղ ծախողը ոստիկանութեան դիմում ըրած է, ինչպէս նաեւ ըրած էր ուրիշ մէկը՝ որուն ալ Յակէս ոսկին կորզած էր հաճի պապան, անոր կինը բժշկելու պատրուակաւ։ Խաբեբան ձերբակալուած է։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ
(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 26 Մարտ.—Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը Լիաօ Եանէն կը հեռագրէ թէ Ճարոնցիները ետ կեցեր են Բֆօէնկ-Եանկէն դէպ ի Անժու իրենց յառաջխաղացութենէն, Անժուի մէջ 3000 Ճարոնցիներ կան եւ Բաքչօէնի մէջ 1000։ Չինամբօի նաւահանգիստին մէջ ճարոնական իբր 40 մարտանաւեր եւ փոխադրանաւեր կան։

—Ճարոնցիները հաւանաբար մտադիր են Ռուսերը ետեւէ կողմէն պաշարել Քորէայի հիւսիսային կողմը։

—Ճարոնցի հեծելազօրքը կը վախնայ Խազախներէն, և անոնց հանդիպածին պէս ետ կը քաշուի։

—Ամսոյս 24ին ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ճարոնական հետազօտիչներու եւ Խազախներու ջոկատի մը միջեւ։ Ճարոնցիներէն երկու հոգի սպաննուեցան։ Ռուսերէն կորուստ չկայ։

ԽԱՐՊԻՆ.—Զօր. Քուրօբաթքին այս առտու ժամը 9ին հոս հասաւ, եւ կայարանին մէջ ողջունուեցաւ զօրքերու առժամեայ հրամանատարներուն և միւս զօրավարներուն, քաղաքապետական պաշտօնատարներու եւ չինացի աստիճանաւորներու կողմէ։ Ամբոխը համակրութեան խանդավառ ցոյցեր ըրաւ։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ
(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ԼՈՆՏՈՆ.—Սէուլէն կը հեռագրեն թէ Իթօ մարքիզը կատարելապէս յաջողած է իր պաշտօնին մէջ, եւ կարգադրութիւն մը կնքուած է։ Ճարոն 10 միլիոն եէնի փոխատուութիւն մը պիտի ընէ Քորէայի։

ԱԺԱՆՍ ՖՈՒՌՆԻԷԷՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 26.—Ռուսիա լուր առած է թէ Ճարոնցիները զօրք պիտի հանեն Չինամբօի չէզոք մէկ կէտին վրայ։

ԲԱՐԻԶ.—Այն չորս Թորփիլանաւերը որոնք Ռուսիոյ մէջ շինուելով Սիպերիական երկաթուղիով Բորթ-Արթիւր ղրկուած էին, ներքին նաւահանգստին մէջ կատարեալ յաջողութեամբ ծովը իջնուցուեր են։ Ասոնք մաս մաս կտրատուելով ղրկուած, եւ Բորթ Արթիւրի մէջ այդ մասերը իրարու քով բերուելով շինուած են։

—Բորթ Արթիւրէն կը հեռագրեն թէ նորէն ամրաշինութիւններ կ'ըլլան, ցամաքի կողմէն Բորթ-Արթիւրը պաշտպանելու համար, եւ թէ այս նպատակաւ առատօրէն եւ սրածայր թելեր եւ շղթաներ կը գործածուին։

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՊՈԼԻ.—Վիքթօր Էմմանուէլ Թագաւորը հոս հասաւ՝ ժողովրդեան խանդավառ ծափերուն մէջ, եւ գնաց «Հոհէնձոլերն» զբօսանաւը, ուր ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ։ Երկու վեհապետները խիստ սիրալիր կերպով ողջագուրուեցան։ Ցետոյ նոյն զբօսանաւուն մէջ հացկերոյթ մը տրուելով, երկու վեհապետները ջերմագին բաժակաճառեր արտասանելով, ի վեր հանեցին այն կապերը, որոնք բարեբախտաբար այնքան տարիներէ ի վեր կը միացնեն Գերմանիան եւ Իտալիան մէկ մէկու, ինչպէս նաեւ իրենց երկուքին ալ զինակից Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հետ. չըշտեցին նաեւ գեղեցիկ արդիւնքները Եռեակ Զինակցութեան, որ ժողովուրդներու համար օրհնութիւն մը եղած է, եւ Եւրոպայի համար խաղաղութեան երաշխաւորութիւն մը, որուն պաշտպանութեան տակ ազգերու խաղաղ բարգաւաճումը պիտի շարունակուի անընդհատ։

Վիքթօր Էմմանուէլ Թագաւորը ի վերջոյ խիստ սիրալիր կերպով հրաժեշտ տալով գերման կայսեր, Հռոմ դարձաւ։

ՀՌՈՄ.— Երեսփ. Ժողովը միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնեց իր նախագահին առաջարկութեան, որով ուրախութիւն կը յայտնուի Նապոլիի մէջ երկու վեհապետներու կողմէ ցուցուցած միութեան համար, եւ կ'որոշուի հեռագիր մը ուղղել Վիքթօր Էմմանուէլ Թագաւորին՝ ժողովին այս զգացումները յայտնելու համար։ Ժողովը ի վերջոյ իր նիստերը դադրեցուց մինչեւ Մայիս 5։

ՊԷՇԹԱ.—Երեսփ. Ժողովը իր նիստերը յետաձգեց ապրիլ 12ին։

—Աւագաժողովը քուէարկեց առժամեայ ելմտացոյցն եւ զինուորագրութեան օրինագիծը։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը ընդունեց Պ. Ռապիէի առաջարկը, որով կ'որոշուի գործադրել 1825ի օրէնքը՝ կրօն. միաբանութիւններու գոյքերու հաշուեյարդարութեան համար։

—Ռէիւնիօն կղզիներէն հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ամսոյս 21ին եւ 22ին բուռն [illegible] մը աւերակ դարձուցած է ամբողջ կղզին։ Հազարաւոր մարդիկներ անպատսպար եւ անօթի կը մնան։ Այս աղէտին նմանը չէ տեսնուած ցարդ։ Մինչեւ հիմա 24 մեռեալ գտնուած է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

Այս գիշեր ուշ ատեն հետեւեալ հեռագիրները հաղորդուեցան մեզի պատերազմին վրայ.—

ԱԺԱՆՍ ՖՈՒՌՆԻԷ

ԲԱՐԻԶ 27 Մարտ.—Բորթ Արթիւրէն կը հեռագրեն թէ ռուս տորմիղը՝ մերձակայ կղզիները քննութենէ անցընելու ատեն՝ ընկղմեր է ճարոնական շոգենաւ մը որ Զինուորներով լեցուն նաւ մը կը քաշէր, և բոլոր ուղեւորները ազատեր է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Անգլ. և ամերիկեան թերթերուն բռնած ընթացքին հետեւանօք, ռուս վաճառականները կը սպառնան առեւտր. ամէն յարաբերութիւն խզել Անգլիոյ և Մ. Նահանգներուն հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Ճարոնցիները Շօն-Եանկ կը համախմբուին և կ'ամրացնեն զայն։ Ամէն օր յառաջապահներու կռիւներ տեղի կ'ունենան։

—Վլատիվոսթոքէն կը հեռագրեն թէ նոյն քաղաքի ռուսական բանակը մեկնած է հոնկէ և դէպի Քորէա կ'իջնէ։

ՀՌՈՄ.—Պապը չպիտի պատասխանէ Ֆրանսայի բողոքին, բայց Բարիզի պապական նուիրակին ետ կանչուիլը ստոյգ կը նկատուի։ Հաւանական է որ Վատիկանի ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզառ ալ ետ կանչուի։

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ

(Քոնսթանթինօփլի հեռագրական գործակալութիւնը այս գիշեր ոեւէ հեռագիր չհաղորդեց մեզի։)

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹ-ԻՆ ԱԶԴ

Ռումէլիի Երկաթուղիներու պարտամուրհակներուն 205րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 1904 Մարտ 18/31ին, ճիշդ կէս օրին, Օսմ. Հանրային Պարտուց կեդրոնատեղին, հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային աջակցութեամբ։

Կ. Պոլիս, 8/21 Մարտ 1904

ՔՐԻՍՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250,000,000 ՖՐԱՆԿ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

Գլխաւոր ներկայացուցիչ.— Ղալաթիա կամուրջին գլուխը։

Բնջոյի համաձեռնէ.— Մեծ-փողոց թիւ 333։

Պոլսոյ համանախ.— Սուլթան Համամ, Ալեքսվէրտի Խան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը և մասնաճիւղերը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընեն։

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը ինչպես նաեւ Բերայի մասնաճիւղը ունի վարքու դրամարկղներ, որոնք տակաւնուսեան ու վարձքի չափաւորութեան տեսակէտով անմրցելի են։ Վարկագրի տէրերուն արամադրութեան տակ դրուած են Ղալաթիոյ և Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխառութիւններ կ'ընէ և իրը գրաւ կ'ընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ընտրած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ԱԶԻՆԻԻ ԱՍՄԱՆ ՇԱՀԱՆԷ

Ազինէի Ասման Շահանէճ միապետ օրընճագ 50 պին տիթղ գոյէ թէքֆիւր տալը վէ Գումպաղը ազատ ընդունուելու, իթթիհատ ու թէրաքի կոմիթէսի պաշտօնէից կողմէ։

Պոլսոյ Ասման Շահանէճ միապետ օրընճագ 50 պին տիթղ գոյէ թէքֆիւր տալը վէ Գումպաղը ազատ ընդունուելու, իթթիհատ ու թէրաքի կոմիթէսի պաշտօնէից կողմէ։

Ծիր 11 Մարթ սէնէ 320 3—2

* * *

Ազինէի Ասման Շահանէճ միապետ օրընճագ 50 պին տիթղ գոյէ թէքֆիւր տալը վէ Գումպաղը ազատ ընդունուելու, իթթիհատ ու թէրաքի կոմիթէսի պաշտօնէից կողմէ։

Ծիր 13 Մարթ սէնէ 320 3—1

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս Մահմուտ Փաշայի գուխը, 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարմարի համար ամէն տեսակ չոքաս բեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյներու եւ անուան տօնակատարութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չոքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուղեղներու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուղները եւ զանազան չոքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին վաճառատան մէջ։ Կը գտնուին նաեւ ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ չոքարներու ճոխ մթերքներ։

Գնաւորներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Փէնները չատ ածան են։ 104—38

ՏԻ ԼՕՈՒ ԵՈՒՆԸՆ ԵՒՏ ՔՐՈՒՆ
(The Law Union & Crown)
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿ.
Հրդեհի, կեանքի և Արկածի դէմ
Հիմնուած 1825ին Լոնտոնի մէջ
Դրամագլուխ 1,500,000 Ա. Ո.
Պահեստի դրամ 4,800,000 » »
Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ
Ridley, Rowell & Co.
Ղալաթիա, Բէօյէօղլու խան թիւ 9-10

ՄԱՐՍԷԼ

ԿԱՄ

ՓԱՂՏԵՒՐ ՅՈՐ ԲԱՐԻՉԻ

4

Բարիզի մէջ կրնայ ըլլալ որ քիչ չատ ծանօթ անձ մը՝ քլիւպի անդամներուն մինչեւ իրեն թշնամի չտած ըլլալուն համար՝ մերժուի մը հանդիպի։ Եւ սակայն Մարսէլ տակաւին ո՛չ մէկը ճանչնալուն համար, մեծամասնութեան ընդունելութեան արժանացաւ, բայց մէկ քանի հոգիներէ՝ որոնք իրենց երեսին հարատութիւնը կորնչացած ըլլալուն համար բոլոր հարուստներուն հակառակ կը վարուէին, և հետեւաբար համամիտ չէին եղած Մարսէլի անդամակցութեան։

ԺԵՔՊԱԹՈՑ ըստ ընկալագրի օր իրենց պիտի տրուի եւ ուր արձանագրուած պիտի ըլլան արժեթղթոյ թիւերը, վերջերով միանգամայն կարդնները, ինչպէս եւ վճարականութեամբ վաստակելիք գումարները հասոյթները։

Վերոյիշեալ արժեթուղթք իբր գրաւ պիտի մնան Օսմ. կայս. գրամատան Բերայի ճիւղը միչտ ի պատրաստ գտնուելով, հաստատուելիք տեղւոյն մէջ կրնայ ուզած ժամանակ գնել զայնս թէ՛ կանխիկ եւ թէ՛ ըստ յայտարարեալ ամսականաց մանաւանդ վճարման։

ՔԱՌԼՄԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

362-364 ԲԵՐԱ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄՐԱՆ 362-364

Ընդհանուր Լիքիտասիօն

կինեներ, աղլիկներու եւ տղաքներու յատուկ պատրաստ զգեստներու, ձերմակեղէններու եւ թոհաֆիլէներու եւն.ի

1904 ՓԵՏՐ. 28, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ՕՐԻՆ ՍԿՍԵԱԼ

Մախուելիք նիւթերուն մէջ կան ֆանէլա, գուլպա, թաչկինակ, միսօներ, փողկապներ, չապկիներ, ֆիշուներ, բուրդէ եւ բիլէյէ անկոզնի ծածկոցներ, սեղմիրաններ (քօրսէ) հովնոցներ, ձեռնոցներ, պայուսակներ, ծխատուփեր, սեղանի սպասներ, մատաթօլամ, վարագոյր, գորգեր, ամէն տեսակ բամպակէ եւ բիլէյէ կերպասներ եւն.։

Մեսաքսեղէն եւ բրդեղէն կտորներու ճոխ եւ ընտիր մթերք մը կայ արդմադրելի, որ դրամագլուխէն աւելի ժամ գնով պիտի ծախսուի։ 15—14

ԿԱՐԵԻՈՐ

Ձգելու համար թէ գիչեր ատեն պարտէնի մէջ մրչափ մերթ կը պտըտի, որչափը կը սպառի եւ չատ որչափ թիւ մեղի կը դարձուի, որոշած ենք «Սուրհանդակ»ի իւրաքանչիւր թիւին վրայ չատուկ կնիք մը գարնել։ Ուստի թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ գաւառի բոլոր ընթերցողներէն կը խնդրենք որ եթէ այսուհետեւ իրենց ստացած «Սուրհանդակ»ի թիւերուն մէջ աւտնց կնիքի տեւէ օրինակ մը գտնուի, համին զրկել ուղղակի մերթիս անօքէնութեան, և մէկ թիւի համար պիտի ստանան մէկ ամսուան «Սուրհանդակ»։

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՊԱՂ ՕԴԻ

ՄԹԵՐԱՆՈՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ա Զ Դ

Շերամի հիւանդի վաճառականներուն ինչպէս նաեւ չերամագործութեամբ զբաղողներուն կը ծանուցուի թէ պաղ օդի մթերանոցներս Օսմանեան անուն ընկերութիւնը կը ստանձնէ չերամի հիւանդի պահպանութիւնը՝ պաղեցուցիչ իր մթերանոցին մէջ, եւսմանեալ եղանակի մը համար ՏՈՒԿԸ 20 ՓԱՐԱՑԻ, եւ ամբողջ տարուան համար ՏՈՒԿԸ ՄԷԿ ԶՐՈՒՇԻ հաշուով։

Կ. Պոլիս, 27|11 մարտ 1904

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՐՄԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գոլիս, Սուլթան Համամ, Թոփլանէ խան

Թոփլանէ խանի յիշեալ մեծ վաճառատունը որ հանդերձեղէնաց վաճառատուներուն էն հինը և էն նշանաւորն եղած է, ընաւ իր անունը և տեղը փոխած չէ, և իր տէրը, Գ. Երմէնեան վաճառատան գործառնութեանց մէջ ա՛ւելի կանոնաւորութիւն մտցուցած է։

Կը ծանուցանէ յարգելի յաճախորդներուն թէ Թոփլանէ խանի չորս կողմերը գտնուող անուններով և վերջերս բացուած հանդերձեղինաց վաճառատունները Գ. Երմէնեան և Ընկ. վաճառատուներուն դէմ ո և է տարբերութիւն և կապակցութիւն չունի։ Հետեւաբար յաճախորդները կը հրաւիրուին դիմել Թոփլեան խանի վաճառատունը։

ընդհանրապէս գիչերները Բարիզի մէջ ժամերով կը պտտի փողոցները, և երբեմն ալ՝ տան պարտէզին մէջ լամբարներ վառել տալով՝ տարօրինակով նչան նատութիւն կ'ընէր։

Ընթերցողները գիտեն թէ Բէն ու Պլան հաճոյք չէր զգար Տոմինիքի այս վերջին զբաղումէն, անոր համար որ չէր սիրեր որ ուրիչները զէնքի հետ խաղան, և իր այս ոճաձութիւնը յայտնած էր հայր Բէնէթի գինետան մէջ։

Պ. Շամպրէի՝ քիչ մը առաջ բերած կարեւոր տեղեկութիւնները լսելէ ետքը, իրիկուան, Մարսէլ իր ծովրազբեկնէն դարս ըլլալով, քլիւպին մէջ ընթրեց, և քիչ ատեն թուղթ խաղաց դրամատէրի մը հետ՝ որ իր կրկին տարբքը ունենալով մէկտեղ, մեծապէս կը յարգէր զինքը։ Ցետոյ օրուան այս կամ այն խնդիրներուն վրայ խօսակցող խումբ մը երիտասարդներու մօտեցաւ։

Այս երիտասարդները կիներուն նը-

կատմամբ չէին խօսեր «յարգական և զանակով» մը, ինչպես ըսուած է Ալֆրետ որ Միւսէի գործերէն մէկուն մէջ։ Ընդհակառակն ժամանակին նչանաւոր կիներուն անձնական կեանքին մասին չատ մը բաց տեղեկութիւններ կուտային, և չատ մը պատուաւոր կիներու անուններն ալ այդ անբարոյական կիներու անուններու հետ կը խառնէին, ինչ որ չատ կը զարմացնէր Մարսէլը։

Քլիւպին պարոնները կը պատմէին թէ ինչպես նախընթաց իրիկուն, սա կարանի և ուրիչ չրջանակներու մէջ չատ ծանօթ Օպերա Պլամէռ անուն անձնաւորութիւն մը, պատուաւոր ընտանիքի մը պատկանող կնոջ մը հետ Բարիզի ուչադրաւ դասուն ճաշարաններէն մէկուն մէջ կ'ընթրէր, երբ այդ պահուն ալ՝ յիշեալ անձին չատ մօտէն ծանօթ դերասանուհի մը վրայ կը հասնի և յանկարծակի կը բերէ զանոնք։ Ու այս առթիւ այդ կնոջ անունն ալ տրուէր։

Մարսէլ այս պատմութիւնը լսելէն ետքը, ըսաւ.

—Սա անցեալ տարի Սան-Ժրանիւս կոյի մէջ ծովային օպայի մը հանդիպեցայ, անոր անունն ալ...

Երիտասարդ էնռիօթ Տըկանաս՝ Մարսելի խօսքը ընդմիջելով.

—Քալիքէն էր, ան անակ չէ, ըսաւ, ինքզինք ատրկայ եղող կնոջ ամուսինն է։ Կ'ըսուի թէ վագրի պէս նախանձոտ է և չատ վարպետ է ատրի ու ատրճանակի գործածութեան մէջ։ Եթէ Բարիզ գայ, Պլամէռի գործը գէշ է։

Մարսէլ.— Հաղարապետ Քալիքէնը բաւական մօտէն ճանչցած ըլլալու պատիւը ունեցած եմ։ Արժանապատուութեան վերջին ծայր նախանձախնդիր անձնաւորութիւն մըն է, և քաղաքական օպայ մը, տրկէտ որ բնական է թէ չկանգուժէ, իր պատիւն պղծող ոեւէ խօսքի մը կամ ոեւէ վիրաւորանքի մը։

(Շարունակելի)

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօնո կեդրոնատեղին Բեդերպարկ, իրեն յատուկ չէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի կեանքի վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ, Ա-ՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱՅՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ցիկեան ապահովագրութիւն ՇՈՒՏԿԱԱՌՈՒ ԵՒ ՇՈՒՏԵՆԱԻՈՎ ՈՒՂԻՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱՅՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ինչպէս նաեւ ՀԱՑԵՂԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կատարելութեան դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է տա-
ղավին վճարուած 10,666,667 ֆրգ.
Երաշխաւորութեան գումար ամբողջ 137,300,000 »
Ընկերութեան ապահովագրուղներուն վճարուած դրամագլուխ եւ վերաւոց հատուցումով 282,000,000 »
1902 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովավճարն և տոկոս 54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ադրեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա,
Տնօրէն կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

ՀԱՋԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄԻ ԽԱՅԾՂԱՆ

Այս խայծղանի (գաթրան) ջուրը ամէն տեսակէտով նախընտրելի է եւրոպական կարգ մը խայծղանի ջուրերէ, որոնց բաղադրութիւնը անծանօթ կը մնայ, և որոնց համար կարգ մը «չարլաթան» ծանուցումներով լրագրականներ կը լեցուին։ Հագգը Էքրէմի խայծղանի ջուրը, որ արժանապէս գնահատուած է Օսմ. եւ օտար բժիշկներէ և պալատականներէ, կը մատակարարուի ամէն տեղ։

Բժշկական վարժարանէն, քանի չի ձգտիր զայն գործածողներու առտմոքսին, եւ մեծագոյն օգտակար է կուրծքի, հարբուխի, ինֆլուէնցայի, դժուարաշնչութեան, միզադեղքարորքային եւ ուրիչ հիւանդութիւններու համար։

ԴԻՆ 5 ՂՐՈՒՇ

Կը գտնուի գլխաւոր դեղագործներու քով, և դեղօրէից մթերանոցներու մէջ։ 80—35

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ԲԱՐԻԶ

ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀԱԿԱԿՇԻՌ 1901 ԴԵԿՏ. 31Ի

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և երաշխաւորութեան գումար	119 միլիոն ֆրգ.
1902ին գանձուած հասոյթ	24 » »
Սկիզբէն մինչեւ հիմա հատուցուած վնաս	274 » »
Ապահովագրուած գումար	21½ միլիառ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	158 միլիոն ֆրգ.
1902ին գանձուած հասոյթ	12 » »
Սկիզբէն մինչեւ հիմա հատուցուած վնաս	129 » »
Ապահովագրուած գումար	272 » »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով և գիներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մանաւանդ եւ զեղչեալ սակագիներով։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԳԱՆՁԱՊ

Արեւելքի ընկերութեան կեդրոնատեղին՝ ՊՕԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ԴԱ-ԹԸՐՁԸ ՕՂԼՈՒԻ ԲԱՍԱՀԸ։

Մանաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինալէք խան, Գործակալ՝ Միհրան Էֆ. Դաւիթեան

ՀԱՒԱՏՔԻ ՊԱՀԱՊԱՆ

ՀԱՒԱՏՔԻ ՊԱՀԱՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ 1,000,000 ՖՐԱՆԿ

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԿԱՊԻՏԱԼ 500,000 »

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 140,000 »

Ընկերութեան գործառնութիւնները կը տարածուին Թուրքիոյ, Պարսկաստանի, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Յունաստանի, Իտալիոյ, Աւստրիոյ, Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Պելճիքայի, Հոլլանտայի, Սպանիոյ, Պորտուգալիոյ, Ամերիկայի եւ Ճաբոնի վրայ։

Ընկերութեան գործակալութիւնները կը գտնուին Պոլսոյ, Զմիւռնիոյ, Ատանայի, Պէյրութի, Տամասկոսի, Հալէպի, Պաղտատի, Պասրայի, Ալեքսանդրիոյ, Պորսայիտի, Սուէզի, Գահիրէի, Ալեքսանդրիոյ, Մանսուրայի, Թանթայի, Մինիէի, Ասիութի, Ֆայումի, Պենի-Սուէֆի, Ֆաշնի, Ֆիլիպէի, Պէնհասանի, Ռոսէթի, Տամիէթի, Մանսուրայի, Զագազիկի, Պենհա, Պորսայիտի, Սուէզի, Ալեքսանդրիոյ, Գահիրէի, Ֆայումի, Պենի-Սուէֆի, Մինիէի, Ասիութ